

ΑΓΙΑ ΖΩΝΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΑΣ ΖΩΝΗΣ ΠΑΤΗΣΙΩΝ • ΤΕΥΧΟΣ 8 • Χριστούγεννα 2007

“Οποιος ἀγαπάει λίγο, δίνει λίγο
ὅποιος ἀγαπάει περισσότερο δίνει περισσότερο
κι ὅποιος ἀγαπάει πάρα πολύ τί ἔχει ἀντάξιο
νά δώσει; Δίνει τόν έαυτό του...”

π. Πορφύριος

Εἰσαγωγικά

Οἱ νέοι καὶ οἱ νέες τῆς Ἐνορίας τῆς Ἁγίας Ζώνης ἐκδίδουν το παρόν τεῦχος ὡς ἔνα μικρό δῶρο γιά τήν μεγάλη γιορτή τῆς κατά σάρκα Γεννήσεως τοῦ Κυρίου.

Στό τεῦχος αὐτό παρουσιάζονται τά ἔξης κείμενα.

1. Ὁμιλία τοῦ π. Ἀντωνίου Bloom, Μητροπολίτου Σουρόζ, τά Χριστούγεννα τοῦ 1989

2. Κείμενο τοῦ π. Ἀλεξάνδρου Σμέμαν πού περιέχεται στό βιβλίο του Ἐορτολόγιο. Τό συγκεκριμένο κείμενο περιέχει σκέψεις του ἐπί τῆς φράσεως «τό φῶς τό τῆς γνώσεως» πού συναντοῦμε στό ἀπολυτíκιο τῆς ἑορτῆς

3. Μικρό κείμενο τῆς Αἰκ. Τσοτάκου Καρβέλη, γιά τό πότε καθιερώθηκε ἡ γιορτή τῆς Γέννησης.

4. Κείμενο τοῦ ἀγίου Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου στό ὅποιο ὁ πατήρ τῆς ἐκκλησίας ζητάει ἀπό μᾶς νά συλλογισθοῦμε στό πόσο ἀναγκαῖος ἦταν ὁ ἐρχομός τοῦ Κυρίου μας.

5. Κατόπιν παρουσιάζεται ἀπόσπασμα ἀπό τό πολύ ἐνδιαφέρον βιβλίο τοῦ Τεροῦ Κελλίου Ἅγ. Νικολάου Μπουραζέρη,-Ἴησοῦς Χριστός ἡ προσδοκία τῶν Ἐθνῶν- καὶ στό ὅποιο βλέπουμε πῶς ὁ Θεός ἐτοίμασε τήν ἀνθρωπότητα γιά τόν ἐρχομό τοῦ Μεσσία. Στό ἀπόσπασμα πού δημοσιεύεται βλέπουμε τό πῶς ὁ Θεός «ἔβαλε» στό στόμα δύο μεγάλων ἀναστημάτων τῆς ἀρχαιότητος, τοῦ Αἰσχύλου καὶ τοῦ Πλάτωνος προφητεῖες γιά τόν ἐρχομό Του

6. Ἀκολουθεῖ ἄλλο ἔνα πολύ καλό κείμενο τοῦ π. Ἀντωνίου Bloom, ὥμιλία του τοῦ 1990 στήν Γέννηση τοῦ Χριστοῦ. Καλό εἶναι να προσεχθοῦν ἰδιαίτερα τά δυό κείμενα τοῦ π. Ἀντωνίου καθώς περιέχουν μιά ἀξιόλογη θεολογική ματιά, αὐτή ἀλλωστε πού τόν ἔκανε γνωστό.

7. Βλέπουμε τόν π. Πορφύριο νά ζεῖ τήν θεία λειτουργία τῶν Χριστουγέννων στό «Ἄγιο Ὄρος, εύρισκόμενος ὁ Ἰδιος στην Ἀθήνα.

8. Ἀκούμε σκέψεις τοῦ ἀγίου Ιωάννου τοῦ Χρυσοστόμου γιά τό ἀστρο τῆς Βηθλεέμ. Οἱ σκέψεις αὐτές βρίσκονται σέ μιά ἀπό τίς 90 ὥμιλίες του στό εὐαγγέλιο τοῦ Ματθαίου. Εἶναι ἔνα ἀπό τά καλύτερά του ἔργα.

9. Στό τέλος συναντοῦμε κείμενο τοῦ Ἀλεξάνδρου Παπαδιαμάντη γιά τήν γιορτή, μέ πλούσια ἀναφορά στήν ὑμνολογία της. Τό κείμενο εἶναι τοῦ 1887 καὶ δημοσιεύθηκε στήν Ἐφημερίδα, ἔντυπο στό ὅποιο ἐργαζόταν ὁ συγγραφεύς.

Εὐχόμεθα ἡ κατά σάρκα Γέννηση τοῦ Κύριου νά βρεῖ ὅλους μας μέσα στήν χαρά Του καὶ τό φῶς Του.

Μητροπολίτου Αντωνίου τοῦ Σουρόζ

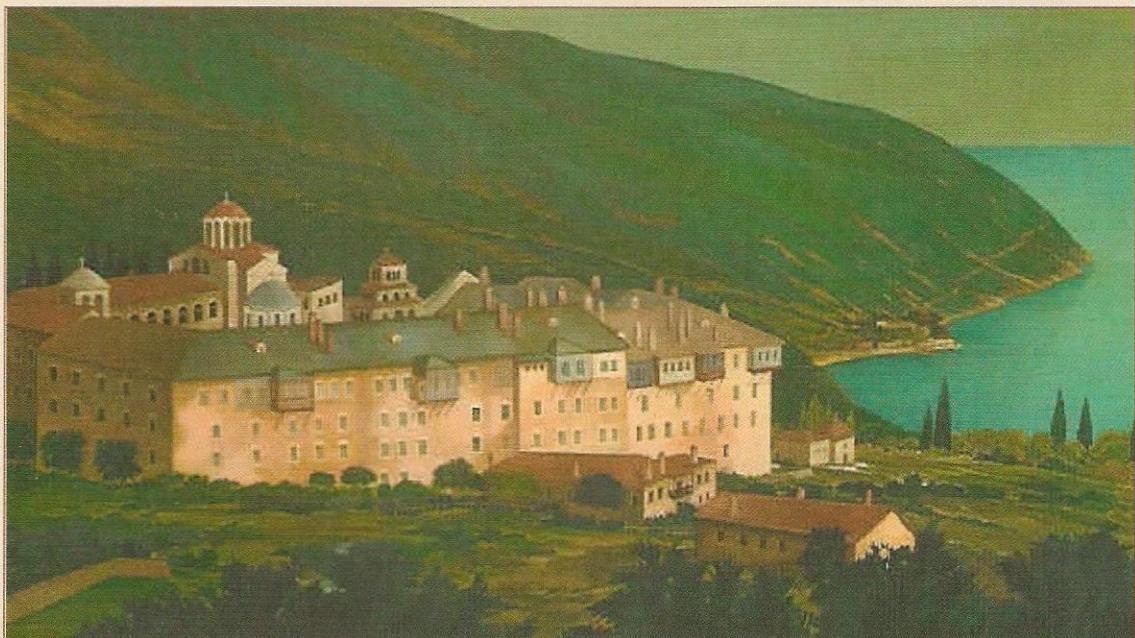
Χριστούγεννα

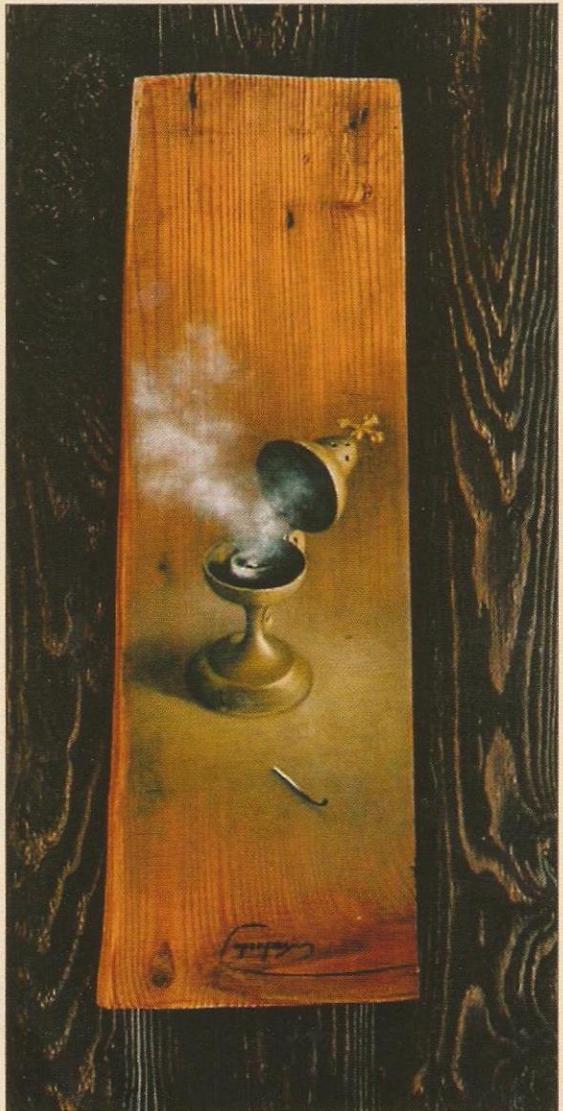
Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἅγίου Πνεύματος. Σ' ἔνα ἀπ' τὰ κείμενα τῶν Ἅγίων Γραφῶν ἀναφέρεται ὅτι ὁ κόσμος εἶχε παλιώσει σὰν ροῦχο, εἶχε παρακμάσει κατὰ τὴν διάρκεια τῶν αἰώνων, ἀπό τότε πού ὁ ἀνθρωπος ἔχασε τὴν ἐπαφὴν του μὲ τὸν Θεό, καὶ ἡ σχέση μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου εἶχε ἐξασθενήσει.

Καὶ ὁ Ἅγιος Παῦλος λέει ὅτι ὅλη ἡ κτίση προσμένει μὲ λαχτάρα τὴν ἀποκάλυψη τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ, προσμένει μὲ λαχτάρα τὴν στιγμὴν ἐκείνη πού ὁ ἀνθρωπος θὰ γίνει ξανὰ Ἀνθρωπος μέσα στὴν πληρότητά του, μέσα σ' ὅλη τὴν ὡραιότητα πού ἔχει ἡ δόξα τῆς κλήσης του.

Καὶ τὴν ἡμέρα πού γιορτάζουμε τὴν Γεννήση τοῦ Χριστοῦ, τὴν Ἐνανθρώπηση

τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, μποροῦμε νά διακρίνουμε ὅτι ἡ ἀρχὴ μιᾶς νέας ἐποχῆς ἔφθασε. "Οτι αὐτὸς ὁ κόσμος ἔφθασε σὲ κάποιο τέλος, ἔνας κόσμος πού εἶχε γέρασει καθώς, στήν καταστάση πού ἦταν, ὁ Θεὸς βρισκόταν μακριὰ του- ἔνας θεὸς πιὰ τεράστιος, ἐμπνέοντας φόβο, ἀλλὰ καὶ ἀπόμακρος. Ο ΘΕΟΣ ΕΙΝΑΙ ΜΕΘ ΗΜΩΝ. Αὐτὸς εἶναι τὸ νόημα τῆς λέξης «Ἐμμανούνγλ». Ὁ Θεὸς εἶναι μαζὶ μας καὶ ὁ κόσμος δέν εἶναι πιὰ ὁ ἤδιος. Ζοῦμε σ' ἔνα κόσμο μέσα στόν ὅποιο ὁ Θεὸς ἔχει ἔλθει, μέσα στόν ὅποιο Αὐτὸς εἶναι ἡ ζῶσα δύναμη, ἡ ἐμπνευση, ἡ Ζωὴ ἡ ἤδια. Μόλις ἤλθε ἡ ἤδια ἡ Αἰωνιότητα. Καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος γιά τὸν ὅποιο ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος, στό Βιβλίο τῆς Ἀποκάλυψης μιλώντας γιά τὸν Χριστὸν ὡς τὸ Τέλος, χρησιμοποιεῖ στά 'Ελληνικά, ὅχι τὸ οὐδέτερο γένος, ποὺ θάταν καὶ τὸ σωστό, ἀλλὰ τὸ ἀρσενικό.

Γιατί «Τὸ Τέλος» δέν είναι μία στιγμὴ μέσα στόν χρόνο, τὸ τέλος δέν είναι κάτι πού συμβαίνει, ἀλλὰ Κάποιος πού ἔρχεται.

Ναί, περιμένουμε τὴν ἡμέρα κατὰ τὴν δόποια ὁ Θεὸς θὰ ἔλθει ἐν δόξῃ, τὴν ἡμέρα πού ὅλη ἡ ἱστορία θὰ φτάσει στό τέλος τῆς, δταν τὰ πάντα θὰ ἀνακεφαλαιωθοῦν, δταν ὁ Θεὸς θὰ είναι τὰ πάντα ἐν πᾶσιν. Ἀλλὰ τώρα ὁ Θεὸς είναι ἥδη ἀνάμεσά μας. Ἡδη τώρα ἔχουμε μία ἀποψη τοῦ τί είναι ὁ ἀνθρωπὸς ὡς προορισμός καὶ τὶ μπορεῖ νά γίνει ὡς συμμετοχὴ στήν ζωή Του.

Ἄλλὰ αὐτὸ είναι μία δωρεά· Ὁ Θεὸς δίδει τὴν ἀγάπη Του, ὁ Θεὸς δίδει τὸν ἑαυτὸ Του· ὅχι μόνο στά Τίμια Δῶρα τῆς Θείας Κοινωνίας, ἀλλὰ καὶ μ' ὅλους τοὺς δυνατοὺς τρόπους είναι ἔτοιμος νά μπει στήν ζωὴ μας, νά γεμίσει τὶς καρδιὲς μας, νά ἐνθρονιστεῖ στόν νοῦ μας, νά γίνει τὸ θέλημα μέσα στό θέλημά μας. Ἀλλὰ γιά νά τὸ κάνει, γιά νά Τοῦ ἐπιτρέψουμε νά τὸ κάνει, πρέπει νά τοῦ προσφέρουμε τὸν ἑαυτὸ μας, πρέπει νά ἀπαντήσουμε στήν ἀγάπη μὲ ἀγάπη, στήν πίστη- τὴν πίστη πού ὁ Θεὸς ἔχει σ' ἐμᾶς- μὲ πίστη, μία πίστη ἡ δόποια είναι ἐμπιστοσύνη καὶ ἀφοσίωση σ' Αὐτόν.

Καὶ τότε, ἐμεῖς, ὁ καθένας μας χωριστὰ καὶ ὅλοι μαζὶ ἐν σώματι, θὰ γίνουμε Βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐρχομένη ἐν δυνάμει, ἡ ἀφετηρία τῆς ὀλοκλήρωσης τοῦ χρόνου, ἡ ἀφετηρία τῆς ἔνδοξης νίκης.

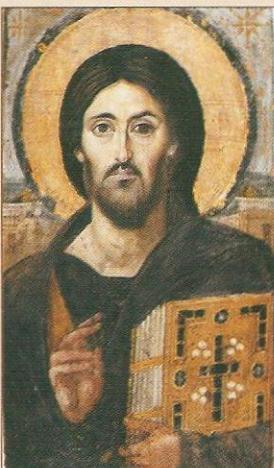
Δεν είναι αὐτὸ κάτι γιά τὸ ὄποιο ἀξίζει νά ἀγωνιστοῦμε; Δέν ἀξίζει νά ἀποτραβηχτοῦμε ἀπ' ὅτιδήποτε μᾶς χωρίζει ἀπὸ τὴν Ἄδια τὴν αἰωνιότητά μας, ἀπ' ὅτιδήποτε μᾶς χωρίζει τὸν ἔνα ἀπὸ τὸν ἄλλον, ἀπὸ τὸν Θεό, καὶ νά ἐπιτρέψουμε στοὺς ἑαυτοὺς μας νά γίνουμε νέες δημιουργίες;

Λοιπόν, τώρα πού ἡ ἀρχὴ ἔφθασε, καὶ κατὰ κάποιο τρόπο τὸ τέλος είναι ἥδη ἀνάμεσά μας, ἀς κάνουμε τοῦτο. Ἀς ὑπερβοῦμε ὅτι είναι ἀνάξιο τοῦ ἑαυτοῦ μας καὶ ἀς ἐπιτρέψουμε στόν Θεὸν νά μεταμορφώσει νικηφόρα τὴν ζωὴ μας. Δόξα τῷ Θεῷ γιά τὴν ἀγάπη Του! Δόξα τῷ Θεῷ γιά τὴν ἐμπιστοσύνη πού ἔχει Αὐτὸς σ' ἐμᾶς καὶ γιά τὴν ἐλπίδα πού ἔφερε μέσα μας. Ἀμήν

Μετάφραση
Νίκου καὶ Λένας Γκουράρου

Τὸ φῶς τὸ τῆς γνώσεως

«Ηγέννησίς σου, Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἀνέτειλε τῷ κόσμῳ τὸ φῶς τὸ τῆς γνώσεως...». Τὸ ἀπολυτίκιον τῶν Χριστούγεννων ἀρχίζει μὲ τὴν παραδοχήν πώς μὲ τή γεννήσῃ τοῦ Χριστοῦ δίνεται στὸν κόσμο ὅχι μόνο ἡ εἰκόνα ἐνὸς τελείου ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ «τὸ φῶς τὸ τῆς γνώσεως», ἡ πλέον ὑπερβατικὴ καὶ καθολικὴ ἀποκάλυψη τοῦ νοήματος. Τὸ φῶς τῆς γνώσεως! Ἐδῶ ἀκριβῶς βρίσκεται τὸ ἀρχαῖο πεδίο μάχης ἐνάντια στὸ Χριστιανισμὸν καὶ στὸν Χριστό. Ἀντίπαλοι εἶναι ὅλοι ἔκεῖνοι οἱ ὅποιοι στὸ ὄνομα τῆς γνώσεως αἰσθάνονται ὑποχρεωμένοι νά καταστρέψουν ὅλα ὅσα κατὰ οἰօδήποτε τρόπο σχετίζονται μὲ τὸ Βρέφος ἀπὸ τή Βηθλεέμ. Ἡ διαμάχη τους μὲ τὸ Χριστιανισμὸν καὶ τὸν Χριστὸ συνεχίζεται γιά δύο χιλιάδες σχεδὸν χρόνια.

Ο ἀπόστολος Παῦλος ἥρθε στὸν Ἀρειο Πάγο, στήν Ἀθήνα, ὅπου ἔλαμπαν ὅλα τὰ λαμπρὰ φῶτα τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς φιλοσοφίας, καὶ ἔκει, στήν καρδιά τοῦ ἀρχαίου κόσμου, ἐκήρυξε τὸ σταυρωμένο καὶ ἀναστημένο Χριστό. Οἱ σοφοὶ τὸν ἐμυκτήρισαν καὶ ἀργότερα ὅλη ἡ δύναμη τῆς μεγάλης Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας τοὺς μιμήθηκε καὶ τοὺς ὑποστήριξε. Για διακόσια χρόνια ἡ Ρώμη πολέμησε, ἐδίωξε καὶ ἐσκότωσε τοὺς χριστιανούς, χαρακτηρίζοντάς τους ὡς ἀναλώσιμους παρανόμους καὶ παρίες. Οἱ χριστιανοὶ συκοφαντήθη-

καν, ἡ διδασκαλία τους χλευάστηκε, οἱ τελετὲς τους περιπαίχτηκαν. Στο μέσο ὅμως ἐνὸς τέτοιου σκότους καὶ κακίας, ὁ Ἰδιος ἀπόστολος Παῦλος γράφει στοὺς χριστιανοὺς μὲ πολλὴ ἀπλότητα καὶ ἡρεμία: «θεωρούμαστε ὡς πλάνοι καὶ ἀληθεῖς, ὡς ἀγνοούμενοι καὶ ἐπιγινωσκόμενοι, ὡς ἀποτῆς γνώσεως», ἡ πλέον ὑπερβατικὴ καὶ καθολικὴ ἀποκάλυψη τοῦ νοήματος. Τὸ φῶς τῆς γνώσεως! Ἐδῶ ἀκριβῶς βρίσκεται τὸ ἀρχαῖο πεδίο μάχης ἐνάντια στὸ Χριστιανισμὸν καὶ στὸν Χριστό. Ἀντίπαλοι εἶναι ὅλοι ἔκεῖνοι οἱ ὅποιοι στὸ ὄνομα τῆς γνώσεως αἰσθάνονται ὑποχρεωμένοι νά καταστρέψουν ὅλα ὅσα κατὰ οἰօδήποτε τρόπο σχετίζονται μὲ τὸ Βρέφος ἀπὸ τή Βηθλεέμ. Ἡ διαμάχη τους μὲ τὸ Χριστιανισμὸν καὶ τὸν Χριστὸ συνεχίζεται γιά δύο χιλιάδες σχεδὸν χρόνια.

Τὰ χρόνια πέρασαν. Λίγο λίγο οἱ φιλόσοφοι καὶ οἱ λόγιοι ἀρχισαν νά στοχάζονται τή διδασκαλία ἡ ὅποια κάποτε τους φαινόταν τόσο ἀκατάληπτη, παράλογη καὶ παράξενη. Σκεφτεῖτε γιά παράδειγμα τὸ φιλόσοφο τοῦ δευτέρου αἰῶνα Ἰουστίνο, που τὰ ἔργα του διασώθηκαν μέχρι σήμερα. Ὁλόκληρη ἡ ζωὴ του ἀναλώθηκε στήν ἀναζήτηση τῆς ἀλήθειας, ἔλχε σπουδάσει κάθε μορφὴ γνώσης, καὶ τελικὰ προσῆλθε στὸ Χριστιανισμό. Τὶ τὸν ὀδήγησε σ' αὐτὴ τὴν καταδιωγμένη πίστη καὶ τελικὰ στὸ μαρτυρικὸ θάνατο; Ἡ ἀπάντησή του: «τὸ φῶς τὸ τῆς γνώσεως». Εἶχε ἀνακαλύψει τὴν ὑπερβατικὴ καὶ πανπεριεκτικὴ γνώση τῆς Χριστιανικῆς ἀποκάλυψης. Εἶχε ἀνακαλύψει πώς μόνο ὁ Χριστιανισμὸς ἦταν ἱκανὸς νά ἀπαντήσει σὲ ὅλα τὰ ἔρωτήματα καὶ να ἱκανοποιήσει πλήρως τὴν ἀναζήτηση τοῦ νοῦ καὶ τη δίψα τῆς καρδίας.

"Αλλες λίγες δεκαετίες και βρίσκουμε ξανά άλλο έκπρόσωπο τού ἄρχαιου Ὁλύμπου: τὸν Κλήμεντα Ἀλεξανδρείας. Μ' αὐτὸν ἐπίστης ἡ Χριστιανικὴ πιστὴ ἀποκαλύπτεται ως τὸ ὑψος τῆς ἀνθρώπινης σκέψης, ως ὁ σκοπὸς και τὸ πλήρωμα κάθε ἀναζήτησης και ἐλπίδας. Ὁ Χριστιανισμός, ἀναφέρει, εἶναι τὸ νόημα και ἡ ἔδια ἡ σοφία, ἡ ὁ «Λόγος». Τὰ εὐαγγέλια ὑποστηρίζουν πώς ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ Λόγος, ποὺ δίνει νόημα και σημασία στὸ κάθετι.

Πόσοι ἦταν σὰν τὸν Ἰουστίνο και τὸν Κλήμεντα. Η ἔδια ἡ αὐτοκρατορία τελικά ἔσκυψε τὸ ὑπερήφανο κεφάλι τῆς μπροστὰ στὸ σταυρωμένο Διδάσκαλο πού γιά τόσο καιρὸ εἶχε περιφρονήσει. Ἐτσι ἀρχισε ἡ Χριστιανικὴ ἐποχὴ στήν ἀνθρώπινη ἴστορία και πολιτισμό. Εἶναι ἀραγε δυνατὸ νά ξεχάσουμε τὶς ρίζες ἀπὸ τὶς ὅποιες τράφηκε σχεδὸν τὸ κάθετι, ὅπου ζοῦμε και ἀναπνέουμε στή δυτικὴ κοινωνία; Ὁ Χριστιανισμὸς μπῆκε στή σάρκα και στὸ αἷμα τῆς ζωῆς μας, και χωρὶς αὐτὸν δεν μποροῦμε νά καταλάβουμε οὔτε τὴν τέχνη, οὔτε τὴ φιλοσοφία οὔτε τὴν ἐπιστήμη.

Σήμερα ὅμως ἡ περηφάνια τοῦ ἀνθρώπινου νοῦ ξεσηκώνεται γιά ἄλλη μιά φορά ἐνάντια στὸ θησαυροφυλάκιο τῆς σοφίας, τῆς καλωσύνης και τῆς ὠραιότητας. Τὶ συγκροτεῖ αὐτὸν τὸν ξεσηκωμό; Ἡ γυμνὴ ἔξουσία, ἐπειδή, σὲ τελικὴ ἀναλύσῃ, οἱ ἔχθροὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ δέν ἔχουν κανένα ἄλλο ἐπιχείρημα ἐκτὸς ἀπὸ τὴ συκοφαντία και τὴν προπαγάνδα. Σὲ ἀπάντηση, και μὲ τὴν ἔδια δύναμη, οἱ ἐκκλησιὲς βροντοφωνάζουν τὸν ὑμνο τῆς νίκης: «Ἡ γένινησίς σου, Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἀνέτειλε τῷ κόσμῳ τὸ φῶς τὸ τῆς γνώσεως...». Μὲ τὴν ἔδια πίστη ποὺ ἔχουν οἱ ἀντίπαλοί μας και μὲ τὴν ἔδια σταθερότητα, διακηρύσσουμε πώς ἡ τίμια ἀναζήτηση, δίψα και ἀγάπη γιά τὴν ἀλήθεια ἀργὰ ἡ γρήγορα

θὰ ὀδηγήσει στό Χριστό. «Ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, και ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων, και τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνεται, και ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.» (Ιωαν. 1, 4-5). Σ' αὐτὴν ἀκριβῶς τῇ διαβεβαίωση, σ' αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν ὁμολογία βρίσκεται τὸ νόημα τῶν Χριστουγέννων. Τὸ φῶς τῆς γνώσεως, ποὺ εἰσῆλθε στόν κόσμο και ἀρχισε νά φωτίζει πρὶν ἀπὸ δυὸ χιλιάδες χρόνια, δε μᾶς ἔχει ἀφήσει οὔτε ἔχει σβήσει. Ἐχουμε τόσο πολὺ προχωρήσει στή μελέτη τοῦ κόσμου αὐτοὺς τους εἴκοσι αἰώνες, ὥστε τὰ καλύτερα μυαλὰ τῆς ἐποχῆς μας ἀρχίζουν νά αἰσθάνονται τή δόξα τοῦ Θεοῦ και τὸ φῶς τῆς σοφίας Του καθὼς ἔξερενοῦν τὰ ὅρια τοῦ σύμπαντος, τὴν τάξη και τὴν ὁμορφιὰ του. Τὸ ἀστέρι, ποὺ ὀδήγησε τοὺς τρεῖς Μάγους στὸ σπήλαιο, δέν εἶναι πλέον ἀπλῶς μία συγκυνητικὴ ἴστορία, καθὼς γιά ἄλλη μιά φορά ἀκοῦμε τὴν αἰώνια ἀλήθεια τοῦ ψαλμοῦ: «Οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται δόξαν Θεοῦ, ποίησιν δὲ χειρῶν αὐτοῦ ἀναγγέλλει τὸ στερέωμα!» (Ψαλμ. 18,1).

«Ολος ὁ κόσμος παλεύει γιά ἐνότητα, εἰρήνη, ἀγάπη. Βρίσκονται ὅμως ὅλα αὐτὰ στήν οἰκουμένα; Στόν ἀνταγωνισμὸ τῶν ἔξοπλισμῶν; Στόν ἀνταγωνισμὸ γενικά; Γίνεται ὅλο και πιὸ ἐμφανές πώς ὑπάρχει μία ὅλο και βαθυτέρη ἐπιθυμία γι' αὐτό πού θὰ φθάσει ἀληθινὰ στήν καρδιά τῆς ἀνθρωπότητας, ως τὸ φῶς τῆς ζωῆς, ποὺ θὰ φωτίσει τὰ πάντα. Ἡ «καρδιά ὅμως αὐτή» δέν εἶναι κανεὶς ἄλλος ἀπὸ τὸν ἔδιο τὸν Χριστό. Και δέν ὑπάρχει κανένας ἄλλος δρόμος γι' αὐτὴ τὴν καρδιά ἐκτὸς ἀπὸ τὸ δρόμο πού Αὐτὸς ἔδωσε μὲ τὴν ἐντολὴ τῆς ἀγάπης: «ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἡγάπησα ὑμᾶς...» (Ιωαν. 13, 34). Και δεν ὑπάρχει καμιὰ ἄλλη σοφία και κανένας ἄλλος σκοπὸς ἐκτὸς ἀπὸ τή Βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ πού Αὐτὸς διεκήρυξε. Τὸ φῶς τῶν Χριστουγέννων εἶναι αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ κοσμικὸ φῶς

καὶ ἡ ἀγάπη. Μὲ τὴν πνευματικὴ ἀκοὴ μας μποροῦμε νά ἀκούσουμε τὴν Ἰδια θριαμβευτικὴ δοξολογία πού ἀκούστηκε δυὸ χιλιάδες χρόνια πρίν: «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνῃ, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίᾳ» (Λουκ. 2,14). Μὲ τὴν πνευματικὴ δράση μποροῦμε νά δοῦμε τὸ Ἰδιο φῶς τῆς γνώσεως, καὶ μὲ τὴν πνευματικὴ φωνὴ μποροῦμε να ἀνταποκριθοῦμε σ' αὐτὴ τῇ

χαρούμενη διακήρυξη μέ τὸν Ἰδιο ὕμνο εὐχαριστίας: «Χριστὸς γενινᾶται, δοξάσατε- Χριστὸς ἐξ οὐρανῶν, ἀπαντήσατε, Χριστὸς ἐπὶ γῆς, ὑψώθητε».

(ἀπό τό βιβλίο Εορτολόγιο,
Έκδόσεις Ἀκρίτας)

Αἰκ. Τσοτάκου - Καρβέλη

Πότε καθιερώθηκε ἡ γιορτή τῆς Γέννησης

Οὗτε στήν Π.Διαθήκη οὔτε στήν Καινή ἀναφέρεται ποιό μήνα ἣ μέρα γεννήθηκε ὁ Χριστός. Ἐτσι, τούς πρώτους χριστιανικούς αἰῶνες ἡ γέννησή του δέν ἀποτελοῦσε ἴδιαιτερη γιορτή, ἀλλά οἱ χριστιανοί γιόρταζαν μαζί γέννηση καὶ βάφτιση στίς 6 τοῦ Γενάρη.

Τό 354 μ.Χ., ὑστερα ἀπό πολλές συζητήσεις καὶ ἀντιρρήσεις, δρίστηκε στήν Ρώμη σάν μέρα γιορτῆς τῆς γέννησης ἡ 25η Δεκεμβρίου γιά τοῦτο τὸ λόγο: Ἡ ἡμέρα αὐτή ἦταν καθιερωμένη ἀπό τούς Ρωμαίους ὡς ἡμέρα γέννησης τοῦ Περσικοῦ θεοῦ Μίθρα, τοῦ «ἀήττητου θεοῦ Ἡλιου».

Εἶναι γνωστό πώς οἱ Ρωμαῖοι, ἐπιστρέφοντας ἀπό τούς πολέμους τῆς Ἀνατολῆς, ἔφεραν μαζί τους τή λατρεία πολλῶν θεῶν της. Ἀπό τούς πιο δημοφιλεῖς ἦταν ὁ Μίθρας, γιατί ἦταν ὁ θεός τοῦ φωτός, τοῦ Ἡλιου, πού μάχεται καὶ διώχνει τὸ σκοτάδι. Τό Γενέθλιόν του, ἡ μέρα δηλαδή πού γεννήθηκε, εἶχε συνδυαστεῖ μέ τή χειμερινή τροπή τοῦ ἥλιου, πού γύρω στίς 25 Δεκεμβρίου ἀρχίζει νά κερδίζει ἔδαφος καὶ νά στέκεται περισσότερο στό οὐράνιο στερέωμα. Ἡ μέρα αὐτή γιά τούς Ρωμαίους ἦταν ἡμέρα εὐφροσύνης. Ἐφευγαν τά σκοτάδια,

ἐρχόταν τό φῶς! Τή γιόρταζαν, λοιπόν, μέ μεγάλη λαμπρότητα καὶ πολλά ξεφαντώματα.

Ἡταν τόσο ἀγαπητή γιορτή καὶ τόσο διαδεδομένη, ὥστε καμιά συμβουλή, καμιά προτροπή καὶ καμιά ἀπειλή τῶν πατέρων τῆς ἐκκλησίας δέ στάθηκε ἵκανή νά τήν ἔξαφανίσει ἣ τουλάχιστον νά ἐλαττώσει τή συμμετοχή τῶν πρώτων χριστιανῶν. “Ομως, τό καλό τό παληκάρι ἔρει κι ἄλλο μονοπάτι! Σάν τέτοιο οἱ πατέρες τῆς ἐκκλησίας βρῆκαν ἔνα δοκιμασμένο μέσο, τήν ὑποκατάσταση. “Ορισαν δηλαδή τήν 25η Δεκεμβρίου σάν ἡμέρα γέννησης τοῦ Χριστοῦ, τοῦ νέου Ἡλιου, πού ἔδιωξε τά σκοτάδια τῆς εἰδωλολατρίας ἀπ’ τίς ψυχές τῶν ἀνθρώπων καὶ τίς πλημμύρισε μέ χριστιανικό φῶς. Ἐτσι ὁ ἔνας Ἡλιος ὑποκατέστησε τόν ἄλλο καὶ νά πού στίς 25 Δεκεμβρίου γιορτάζουμε πιά τή γέννηση τοῦ Χριστοῦ.

(Ἀπό τό βιβλίο
Λαογραφικό Ημερολόγιο,
Οι 12 μῆνες καὶ τά ἔθιμά τους,
Έκδόσεις Πατάκη, 1988)

‘Οσίου Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου

«Πνευματικὰ Γυμνάσματα», Μελέτη ΙΘ'

«Σ υλλογίσου ἀδελφὲ τὸ χάος, εἰς τὸ ὁποῖον εὐρίσκετο καταβυθισμένη, πρὸ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας, ἡ ἀνθρώπινη φύσις τόσο διὰ τὰς ἀμαρτίας, τὴν προπατορικὴν καὶ τὰς προαιρετικάς...

Οἱ μὲν ἀνθρωποὶ δὲν ἔχουν δυνατὸν νὰ μᾶς λυτρώσουν, μὲ τὸ νὰ ἥσαν καὶ αὐτοὶ δῆλοι σκλάβοι τοῦ διαβόλου μεμολυσμένοι ἀπὸ τὰς ἀνομίας καὶ πολλὰ βδελυκτοὶ ἐμπρὸς εἰς τὸν Θεόν,

«πάντες γάρ ἡμαρτον» λέγει ὁ θεῖος Παῦλος, «καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, δικαιούμενοι δωρεῶν τῇ αὐτοῦ χάριτι διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» (Ρωμ. γ' 23). «Οθεν ὁ μέγας Βασίλειος ἔρμηνεύων τὸ «ἀδελφὸς οὐ λυτροῦται, λυτρώσεται ἀνθρωπος; Οὐ δώσει τῷ Θεῷ ἔξιλασμα ἔαυτον» (Ψαλμ. μη' 7) λέγει «μάρτε οὖν τὸν ἀδελφὸν ζήτει εἰς ἀπο-

λύτρωσιν, ἀλλὰ τὸν ὑπερβαίνοντά σου τὴν φύσιν, μήτε ἀνθρωπον ψιλὸν, ἀλλ' ἀνθρώπον Ἰησοῦν Χριστό, δις καὶ μόνος δύναται δοῦναι ἔξιλασμα τῷ Θεῷ ὑπέρ πάντων ἡμῶν, διὸ προέθετο ὁ Θεὸς ἰλαστήριον διὰ τῆς πίστεως ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι».

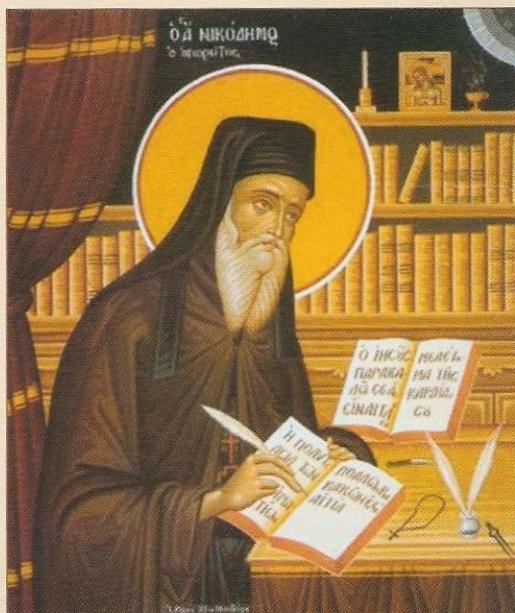
‘Ἄλλ’ οὔτε δῆλοι οἱ ἄγγελοι ἡδύναντο νὰ μᾶς λυτρώσουν ἀπὸ τὴν ἀμαρτίαν καὶ ἀπὸ τὴν αἰώνιον καταδίκην, διότι αὐτοὶ ὄντες πεπερασμένης καὶ δυνάμεως καὶ ἀγαθότητος καὶ σοφίας, ὅχι μόνον δὲν ἤθελαν νὰ

ἰατρεύσουν τὸ ἀπειρον κακόν μας, ἀλλ’ οὔτε ἤθελαν δυνηθῆ νὰ ἐφεύρουν τὸν τρόπον τῆς τοιαύτης ἰατρείας μας, οὔτε ἡδύναντο εἰς ὅλην τὴν αἰώνιότητα νὰ μᾶς κρατήσουν εἰς τὸ εὗ εἶναι καὶ εἰς τὴν μακαριότητα. Διὰ τοῦτο εἴπεν ὁ προφήτης Ἡσαΐας «οὐ πρέσβυς, οὐδὲ ἄγγελος, ἀλλ’ αὐτὸς ἔσωσεν αὐτούς» (ξγ' 9). Αὐτὸς, ποιός; ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ Κύριος ἡμῶν, δοτις εἶχε καὶ δύναμιν ἀπειρον διὰ

να φέρῃ τὸν τρόπον τῆς ἐλευθερίας μας καὶ δικαιοσύνην ἀπειρον διὰ νὰ μὴ κάμη τυραννικὴν τὴν ἐλευθερίαν τῶν θεληματικῶς δεδουλωμένων εἰς τοὺς δάιμονας, καὶ ἀγαθότητα ἀπειρον διὰ νὰ μεταδώσῃ εἰς δῆλους δόμοῦ τοὺς αἰῶνας τὸν πλοῦν τῆς θείας του χάριτος καὶ τῆς δόξης καὶ νὰ γίνη ὁ αὐτὸς πηγὴ ἀγιασμοῦ καὶ χάριτος εἰς δῆλην τὴν ἀνθρώπινον φύσιν.

“Οχι μόνον καθὸ Θεὸς ἀλλὰ καὶ καθὸ ἀνθρωπος, ὡς θεολογοῦσι τόσον ὁ ἄγιος Μάξιμος δοσον καὶ ὁ μέγας τῆς Θεσσαλονίκης Γρηγόριος.

Τώρα στοχάσου καὶ σύ, ἀγαπητὲ ... καὶ ἀπὸ τὸν συλλογισμὸν αὐτὸν ταπεινώσου ώς ἐὰν οὐδὲν καὶ εὐχαριστησαι μὲ δῆλην σου τὴν καρδίαν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ὃπου σὲ ἐλύτρωσε ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ ἀπειρον βάθος ἀπὸ τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει δυνατὸν νὰ σὲ λυτρώσῃ ἄλλος ποτέ, ποτέ...».

Ἡ προσμονή τοῦ Χριστοῦ στήν ἀρχαίᾳ Ἑλλάδα

...Σ τὸ κλασσικὸ ἔργο τοῦ Αἰσχύλου (525-456 π.Χ.) «Προμηθεὺς δεσμώτης» ὁ Προμηθεὺς ἀφοῦ ἐπαναστατεῖ ἐναυτίον τῆς γενικῆς κυριαρχίας τοῦ Διός, ὁφείλει, σύμφωνα μὲ τὰ ἴσχύοντα, νά πληρώσῃ γιά τὴν μεγάλη του ἀμαρτίαν γι αὐτὸ καταδικάζεται στήν τρομερὴ τιμωρία νά καθηλωθῇ μὲ πασσάλους σὲ ἔναν βράχο (9-12). Εύρισκόμενος στήν τραγικὴ αὐτή θέσι ἐκφράζει σὲ μιά στιγμὴ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ συγχωρηθῇ ἀπὸ τὸν Θεό, ὁ δόποιος εἶναι δίκαιος ἄλλα καὶ «μαλακογνώμων» (187 ἔξ.). Καὶ ἔπειτα προχωρῶντας περισσότερο προλέγει ὅτι ὁ λυτρωτὴς του θὰ γεννηθῇ ἀπὸ τὴν παρθένο Ίω καὶ τὸν Θεό (772, 834, 848), θὰ εἶναι δηλαδὴ νίός Θεοῦ καὶ νίός Παρθένου, Θεάνθρωπος ποὺ θὰ γεννηθῇ ὑπερφυσικά. Αὐτὸς ὁ παρθενογέννητος Θεάνθρωπος θὰ καταλύσῃ τὴν ἔξουσία τῶν παλαιῶν θεῶν καὶ θ' ἀφανίσῃ αὐτοὺς καὶ τὴν δύναμί τους (908 ἔξ. 920 ἔξ.).

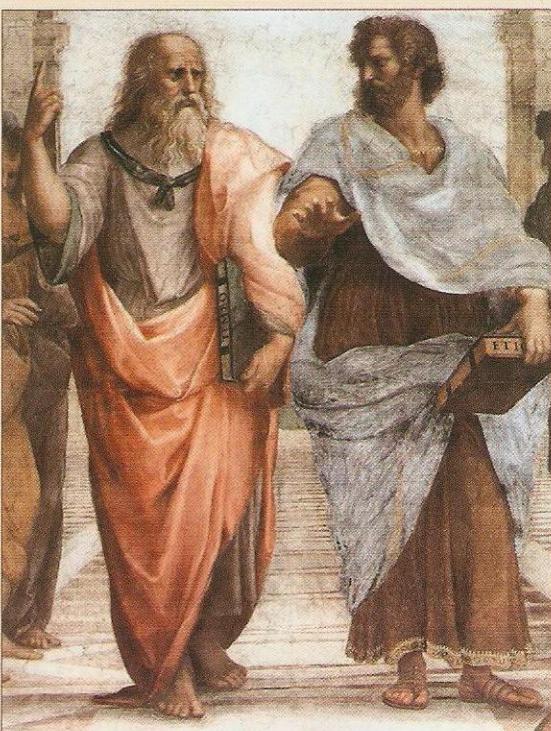
‘Ο Αἰσχύλος τότε βάζει στο στόμα τοῦ Έρμη τὴν σαφῶς μεστιανικὴ προαγγελία ὅτι δέν πρέπει νά περιμένῃ τὸ τέλος τῶν δεινῶν του πρὶν νά φανῇ ἔνας Θεός ὁ δόποιος θὰ τὸν διαδεχθῇ στὸ μαρτύριο αὐτὸ καὶ ἔκούσια θὰ κατεβῇ στὸν σκοτεινὸ Ἀδη καὶ στα ζοφερὰ Βάθη τοῦ Ταρτάρου:

«Τοιοῦδε μόχθου τέρμα μή τι προσδοκᾷ,
πρὶν ἀν θεῶν τις διάδοχος τῶν σῶν
πόνων φανῇ, θελήσῃ τ' εἰς ἀναύγητον μολεῖν

‘Αίδην κνεφαῖα τ' ἀμφὶ Ταρτάρου βάθη»
(1026 κ.ἔ.).

Δηλαδή

Καί μήν προσμένεις στὸ μαρτύριο αὐτὸ σου τέλος, πρὶν νά βρεθεῖ κανεὶς θεός, πού νά θελήσει νά πάρει ἐπάνω του τά πάθια σου καὶ πάει στοῦ ἄφεγγου τ' Ἀδη τ' ἄραχλα βαθιά σκοτάδια.

‘Ο Θεάνθρωπος αὐτὸς δηλαδὴ θὰ γίνη ἔκούσιο ἔξιλαστήριο θῦμα, γιὰ νὰ λυτρώσῃ τὸν ἀπὸ τὴν ἀμαρτία σύμφωνα μὲ τὴν θεία δικαιοσύνη δεσμευμένο ἄνθρωπο.

·Ἡ ἔντονη αὐτὴ Θεανθρωπικὴ προσδοκία τῶν Έλλήνων μὲ μεγαλύτερη ἀκόμη διαύγεια προβάλλει στην διδασκαλία τοῦ

Σωκράτη (470-399 π.Χ.) μὲ διατύπωσι ποὺ καταπλήσσει.

‘Ο Πλάτων στήν «Ἀπολογίᾳ Σωκράτους» ἀναφέρει τὰ λόγια ποὺ ὁ μεγάλος φιλόσοφος χρησιμοποίησε ἀπευθυνόμενος στούς δικαστάς του:

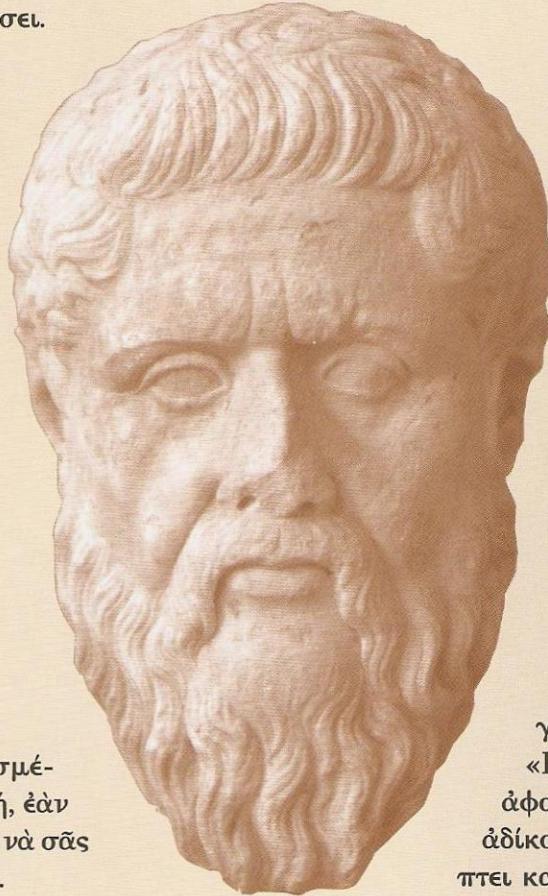
«τὸν λοιπὸν βίον καθεύδοντες διατελοῦτε ἄν, εἰ μή τινα ἄλλον ὁ Θεὸς ἐπιπέμψει κηδόμενος ὑμῶν» 18(31A)

δηλαδή:

«Θὰ μείνετε κοιμισμένοι σ’ ὅλῃ σας τὴν ζωή, ἔαν δέν σᾶς λυπηθῇ ὁ Θεὸς νὰ σᾶς στείλῃ κάποιον ἄλλο».

-Ο ἔξοχος αὐτὸς νοῦς τῆς ἀρχαιότητος, ὁ Πλάτων (428-374 π.Χ.), τὸν ὅποιο ἀπεκάλεσαν πρόδρομο τοῦ Χριστιανισμοῦ, αὐτὸν τὸν ἔκτακτο ἀπεσταλμένο στήν «Πολιτεία» του τὸν ὡνόμασε Μεσίτη, Σωτῆρα, Θεὸ καὶ Υἱὸ Θεοῦ, ἀπὸ τὸν ὅποιο ἐπρόκειτο νά ὁρισθῇ ἡ μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου ἴδιαιτερη σχέσι Θείας διδασκαλίας:

«Θεὸν δὲ καὶ ιῦν ἀπ’ ἀρχῆς τῶν λεγομένων Σωτῆρα, ἔξ ἀτόπου καὶ ἀήθους διηγήσεως πρὸς τὸ τῶν εἰκότων δόγμα διασφάζειν ἡμᾶς, ἐπικαλούμενοι, πάλιν ἀρχόμεθα λέγειν...»,

δηλαδή

«πάλι ἐπανερχόμαστε στό θέμα, ἐπικαλούμενοι (τοῦτο), δτι διασώζουμε μία διδασκαλία ἀπὸ κάποια παράδοξη καὶ ἀσυνήθιστη πρὸς τὰ γενικῶς παραδεκτὰ διήγησι, (κατὰ τὴν ὁποία) ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα μέχρι τώρα (ἀναμένοντες) Σωτῆρα Θεό» (Πολιτεία B’, V, 40 64-5, 361-362).

Στήν συζήτησι πού γίνεται ἐπίσης στήν «Πολιτεία» ὁ Πλάτων ἀφοῦ δίδει τὴν εἰκόνα τοῦ ἀδίκου ἀνθρώπου, ἀποκαλύπτει κατόπιν πῶς ὁραματίζεται τὸν «δίκαιο» δίδοντας μία εἰκόνα ποὺ τόσο ὁμοίαζει μὲ τὸν Χριστό, ὥστε νά ἀπορῇ κανεὶς καὶ νά θαυμάζῃ τὴν φιλάνθρωπη Πρόνοια τοῦ κοινοῦ Πατέρα ὅλων τῶν ἀνθρώπων ὅλων τῶν γενεῶν:

Ο Σοφός Πλάτων «Ο παλαιός νέος καὶ νέος ὁ ἀρχαῖος, ὁ πατήρ ἐν τῷ γόνῳ καὶ ὁ γόνος ἐν τῷ πατρί. Τό ἐν διαιρεῖται εἰς τρία καὶ τὰ τρία εἰς ἕν».

«γυμνωτέος δὴ πάντων πλὴν δικαιοσύνης... μηδὲν γάρ ἀδικῶν, δόξαν ἔχέτω τὴν μεγίστην ἀδικίας, ἵνα ἡ βεβασανισμένος εἰς δικαιοσύνην... ἀλλ’ ἵτω ἀμετάστατος ἄχρι θανάτου, δοκῶν μὲν ἀδικος διὰ βίου, ὃν δὲ δίκαιος... Οὕτω διακείμενος ὁ δίκαιος μαστιγώσεται, στρεβλώσεται, δεδήσεται, ἐκκαυθήσεται τῷθαλμῷ, τελευτῶν πάντα κακὰ παθῶν ἀνασχινδυλευθήσεται».

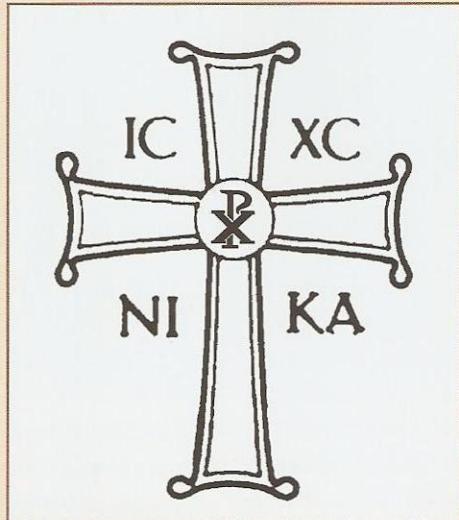
«...θὰ ἀπογυμνωθῇ ἀπὸ ὅλα ἐκτὸς ἀπὸ τὴν δικαιοσύνη... διότι χωρὶς σὲ τίποτε νά ἀδικῆ, θὰ δυσφημισθῇ πολὺ σὰν ἀδικος, ὥστε θὰ βασανισθῇ γιὰ τὴν δικαιοσύνη... ἀλλὰ θὰ μείνῃ ἀμετακίνητος μέχρι θανάτου, καὶ ἐνῷ θὰ εἶναι δίκαιος θὰ θεωρῆται ἀδικος σ' ὅλη του τὴν ζωή... Τέτοιες διαθέσεις ἔχοντας ὁ δίκαιος θὰ μαστιγωθῇ, θὰ στρεβλωθῇ, θὰ δεθῇ, θὰ ἀνάψουν τὰ μάτια του καὶ στά τελευταῖα, ἀφοῦ πάθη ὅλα τὰ κακά, θὰ προσηλωθῇ ἐπάνω σὲ πάσσαλο (στῦλο)» (Πολιτεία B, V, 362).

Ποιός μπορεῖ νά ἀρνηθῇ ὡς ἔνα βαθμὸ θεῖο φωτισμὸ στό μεγάλο αὐτὸ πνεῦμα τῆς ἀρχαιότητος καὶ νά μὴν παρακαλέσῃ μαζὶ μὲ τὸν Ἀγιο Ἰωάννη Εὐχαῖτων τὸν Χριστὸ νά τὸν ἀξιώσῃ τῆς Βασιλείας Του;

«Ἐδε» μὲ τὸν φωτισμὸ τοῦ Θεοῦ ἀκόμη καὶ τὰ ματία τοῦ «δικαίου» νά φλεγμαίνουν ἀπὸ τὴν ὑπεραιμία ποὺ προκάλεσε τὸ κρέμασμά Του ἀπὸ τὰ καρφωμένα στόν «στῦλο» τοῦ Σταυροῦ χέρια Του. Διότι, κατὰ τὴν Ἱατρικὴ ἐπιστήμη, αὐτό πού ἀπετέλεσε τὴν αἰτία θανάτου τοῦ Ἰησοῦ μας ἦταν ἡ ἀδυναμία ἐκπτύξεως τοῦ θώρακος, ἐπειδὴ ὅλο Του τὸ σῶμα κρεμάστηκε ἀπὸ τὰ καρφιὰ τῶν χεριῶν. Ἔτσι τὸ αἷμα ἀπὸ τὴν καρδία δέν μποροῦσε νά προχωρήσῃ πρὸς τὸν πνεύμονες γιὰ ὀξυγόνωσι, ἐπειδὴ αὐτὸὶ δέν μποροῦσαν νὰ χαλαρώσουν τὸ φλεβικὸ αἷμα. Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ δέν εἶχε τὴν δυνατότητα νά προχωρήσῃ ἀπὸ τὸ ὑπόλοιπο σῶμα πρὸς τὴν καρδιά καὶ ἔμενε στήν

περιφέρεια τοῦ σώματος. Πρᾶγμα ποὺ μποροῦσε νὰ διαπιστώσῃ κανεὶς καὶ ἀπὸ τὴν ὑπεραιμία τῶν ματιῶν, τὰ ὅποια φαίνονταν σὰν ἀναμμένα. Αὐτὸ εἶναι τὸ «ἐκκαυθήσεται τῷ φθαλμῷ».

‘Αλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν τελευταία λέξι «ἀνασχινδυλευθήσεται» δέν γινόταν νά χρησιμοποιήσῃ καταληλότερη. «Ἀνασχινδυλεύομαι» ἡ «ἀνασκολοπίζομαι» σημαίνει ἀκριβῶς καρφώνομαι ἐπάνω σὲ ἔνulo, σὲ πάσσαλο (λεξικὸ Σταματάκου), προεῖπε δηλαδή μὲ μία μόνο λέξι καὶ τὴν ἀνύψωσι ἐπάνω στὸ ἔνulo τοῦ Σταυροῦ ἀλλὰ συγχρόνως καὶ τὴν προσήλωσι, τὸ κάρφωμά Του σ' αὐτό.

«Τί δέ», λέγει ὁ Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεύς, «ὅταν ὁ Πλάτων στό δεύτερο κεφάλαιο τῆς Πολιτείας γράφη «οὕτω διακείμενος ὁ δίκαιος, μαστιγωθήσεται...» κ.λπ., δέν εἶναι σχεδὸν σὰν νά προφητεύῃ, ὅπως περίπου ἡ Γραφή ποὺ λέγει: ἀρωμεν ἀφ' ἡμῶν τὸν δίκαιον ὅτι δύσχρηστος ἡμῖν ἔστιν καὶ ἐναντιοῦται τοῖς ἔργοις ἡμῶν καὶ ὀνειδίζει ἡμῖν ἀμαρτήματα νόμου... ἐγένετο ἡμῖν τὸν δίκαιον εἰς ἔλεγχον ἐννοιῶν ἡμῶν. Βαρύς ἔστιν ἡμῖν καὶ βλεπόμενος... ἀλαζονεύεται πατέρα Θεόν... ὕβρει καὶ βασάνῳ ἐτασθενεῖ αὐτόν, θανάτῳ ἀσχήμονι καταδικάσωμεν αὐτόν...» Σοφία Σολομῶντος 2.12 ἔξ.

(Απόσπασμα ἀπό τό βιβλίο «Ἴησοῦς Χριστός ἡ προσδοκία τῶν Ἐθνῶν»

Έκδοσις Τεροῦ Κελλίου Ἅγιου Νικολάου Μπουραζέρη, Ἅγιον Ὄρος Σελ 98-102)

Μητροπολίτου Ἀντωνίου τοῦ Σουρόζ Ἡ Γέννηση τοῦ Χριστοῦ

Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Γίοῦ καὶ τοῦ Ἅγίου Πνεύματος Κατέχουμε μιὰ Γιορτή ποὺ εἶναι τὸ ἀποφασιστικὸ σημεῖο τῆς ἴστορίας, δχι μόνο γιά τὸ ἀνθρώπινο γένος, ἀλλὰ καὶ γιά ὁλόκληρο τὸν κόσμο. Ὁ Θεός, ὁ Ζωντανὸς Θεός ἐνηνθρώπησε, καὶ ἔτσι ἔγινε ἀνθρωπὸς μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀκόμη μᾶς ἀπεκάλυψε δλο τὸ μεγαλεῖο, δλη τὴν ἀπεραιντοσύνη τοῦ τί εἶναι δ ἀνθρωπός. Τὴν ἕδια στιγμὴ δμως ἔνωσε τὸν ἑαυτὸν του μ' ἔνα ἀνθρώπινο σῶμα πού στέκεται ώς μία εἰκόνα δλων τῶν κτισμάτων. Ὁ Θεός συγγένεψε μ' δλη τὴν ὑλικότητα αὐτοῦ τοῦ κόσμου. "Ολα, ἀρχίζοντας ἀπ' τὸ μικρότερο ἀτομο καὶ τελειώνοντας στόν μεγαλύτερο γαλαξία, μποροῦν τώρα ν' ἀναγνωρίσουν ἐσωτερικὰ τὴν διοκλήρωσή τους, ἀποκεκαλυμμένα ἐν δόξῃ, μέσα στό Σῶμα τῆς Ἐνανθρωπήσεως.

"Ομως πρέπει ἀκόμα νά ἀναρωτηθοῦμε γιά μᾶς τοὺς ἔδιους. Γιατὶ ἥταν ὁ Θεός αὐτός πού μᾶς κάλεσε νά μποῦμε στό μυστήριο τῆς κοινωνίας μὲ τὸν Θεό. Ὁ Θεός μᾶς κάλεσε νά κατανοήσουμε τὸν τρόπο μὲ τὸν ὅποιο θὰ γίνουμε μέτοχοι τῆς θεϊκῆς φύσεως, γιά νά χρησιμοποιήσουμε τίς λέξεις μιᾶς ἀπὸ τὶς ἐπιστολές τοῦ Ἅγιου Πέτρου.

"Ἐμπρὸς λοιπόν, ἀς δίξουμε μιά ματιά στούς ἀνθρώπους πού συμμετείχαν σ αὐτὴν τὴν ἔνδοξη μυστηριακὴ νύχτα τῆς Ἐνανθρωπήσεως.

Ἡ Μητέρα τοῦ Θεοῦ, ἀπόλυτα παραδομένη, ἀπόλυτα δοσμένη στόν Θεό, μέσα σ δλη τῆς τὴν καθαρότητα, σ δλη τῆς τὴν ταπείνωση. Μιὰ ζωντανὴ προσφορὰ, ἵκανὴ νά ἔνωσει τὸν ἑαυτὸν τῆς μὲ τὸν Θεό μὲ τέτοιο τρό-

πο, πού Ἐκεῖνος Ἐνσαρκώθηκε. Κάποια μέρα στήν ἴστορία, μία παρθένος κόρη ἀπὸ τὸ Ἰσραήλ, ἀποδείχθηκε ἵκανὴ νά ὑποκλιθεῖ μπροστά στό μεγαλεῖο τοῦ Θεοῦ καὶ νά λάβει αὐτό πού δέν μπορεῖ νά γίνει ἀποδεκτό μ ἄλλο τρόπο παρὰ με τὴν ταπείνωση καὶ τὴν ὑπακοή. Εἶχε τὴν ἵκανότητα νά προφέρει μὲ πλήρη ἀφοσίωση καὶ σεβασμὸ τὸ "Ονομα τοῦ Θεοῦ, μ δλη τῆς τὴν διάνοια, μ δλη τῆς τὴν καρδιά καὶ μ δλο τῆς τὸ σῶμα ἔτσι πού δ Ὁ Θεός ἔγινε ἀνθρωπός μέσα τῆς.

Καὶ δλοι ἔχουμε κληθεῖ ν ἀνοίξουμε τοὺς ἑαυτοὺς μας στόν Θεό, ἔχουμε δλοι μας κληθεῖ ν ἀφήσουμε τὸν Θεό νά μπει στήν ζωὴ μας, νά γεμίσει τὸν καθένα μας καὶ αὐτὸ στά ἀρχικὰ στάδια συμβαίνει, σχεδὸν ἀνεπισθητα, ὅταν δεχόμαστε τὴν Θεία Κοινωνία. Γινόμαστε μέτοχοι τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως Του καὶ τόπος διαμονῆς τῆς θεϊκῆς Του φύσεως. "Αν, βέβαια, θὰ μπορούσαμε νά κρατήσουμε τὴν δωρεὰ αὐτῆς τῆς Θείας Κοινωνίας, μὲ πιὸ ἰσχυρὴ πίστη καὶ, βέβαια, μὲ πιὸ μεγάλη ἀφοσίωση....

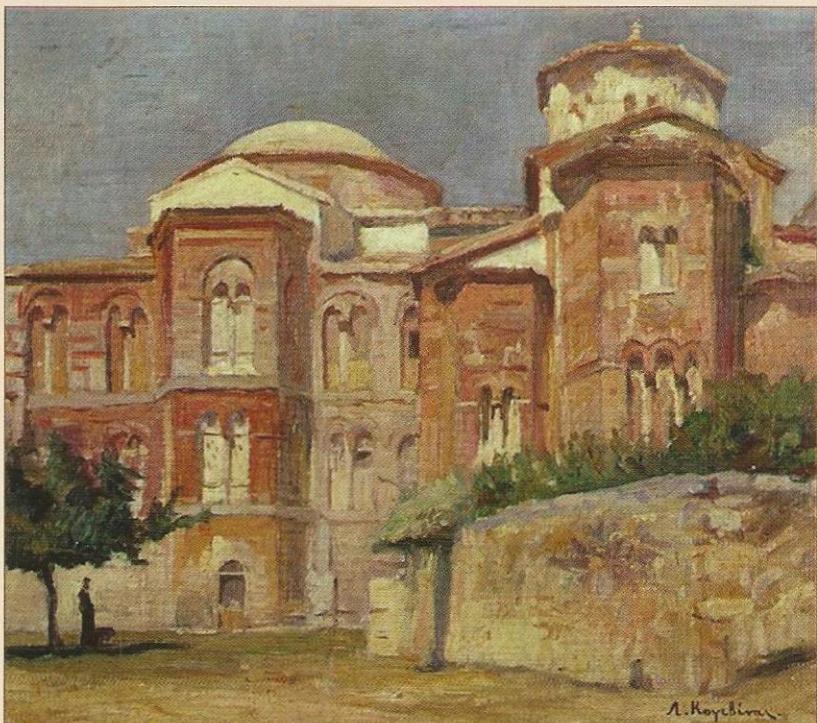
Καὶ ἀκολούθως ὑπάρχει ὁ Ἰωσήφ. Ὁ Ἰωσήφ, ὁ ὄποιος εἶναι σαστισμένος ἀπὸ τὴν μία μεριά μὲ τὸ μήτυμα τοῦ Ἅγγέλου, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη μὲ τὸ τί συμβαίνει. Σαστισμένος σὲ στιγμὲς κατάπληξης, ἀλλὰ καὶ σὲ στιγμὲς ἀμφιβολίας. Δέν εἶναι αὐτὸ μία εἰκόνα πολλῶν ἀπὸ μᾶς; Πῶς δμως ἀντιμετώπισε τὴν ἀμφιβολία του καὶ παρέμεινε ἀκόμα ἐκστατικός; Ἐπειδὴ πίστεψε. Ἐπειδὴ ἀποδέχθηκε τὸ γεγονός ὅτι ὑπάρχουν πολλὰ πράγματα τὰ ὅποια δέν μποροῦν νά κατανοθοῦν μὲ τὴν διάνοια, ἀλλὰ μποροῦν νά γίνουν ἀντιληπτά, μπο-

ροῦν νά βιωθοῦν. Καὶ ὅντως, βίωσε αὐτό πού συνέβαινε. Εἶδε. Εἶδε τὴν ἐκ παρθένου γέννηση, εἶδε τὸν Θεό παρόντα, ώς ἀνθρωπο.

Καὶ ποιός εἶναι ὁ δικός μας δρόμος, πῶς μποροῦμε νά βροῦμε τὸ δικό μας δρόμο πρὸς τὸν Θεό; "Ἄσ σκεφτοῦμε τοὺς Μάγους καὶ τοὺς ποιμένες.

Οἱ Μάγοι ἡσαν ἄνθρωποι τῆς γνώσης, ἄνθρωποι τῆς ἐπιστήμης. Ἀλλὰ δέν εἶναι ἡ ἐπιστήμη πού τοὺς ἔδωσε τὴν σοφία. Εἶναι ἡ προσήλωση τοῦ βλέμματός τους στὴν δημιουργία, ὁ βαθμιαῖος, διαρκῶς ἐντεινόμενος, θαυμασμὸς μπροστὰ σ αὐτό πού εἶδαν. Καὶ ὅσο περισσότερα μάθαιναν, τόσο πιὸ ταπεινοὶ γίνονταν, ὅσο περισσότερα μάθαιναν, τόσο πιὸ ἀνοικτοὶ ἡσαν σ δλα αὐτά πού ὁ Θεὸς τοὺς ἀπεκάλυπτε γιά τὸ βάθος, τὸ μυστήριο, τὴν ὥραιότητα καὶ τὰ τρομακτικὰ βάθη τῆς δημιουργίας. Καὶ ἐπειδὴ ἡσαν γεμάτοι θαυμασμό, ἐπειδὴ ἡσαν ἀνοικτοὶ στὴν ἀνακάλυψη τοῦ ἄγνωστου, τοῦ ἀδιανόητου, ὁδηγήθηκαν σ ἑκεῖνο τὸ μέρος, ὅπου τὸ ἀδιανόητο πραγματοποιήθηκε. Ἡ ἐνσάρκωση τοῦ Θεοῦ.

Καὶ ἄκομα, ὑπήρχαν οἱ ποιμένες, ἄνδρες χωρὶς γνώσεις, ἀλλὰ μὲ καθαρότητα στὴν καρδιά. Εἶχαν ἀπλότητα, ἡσαν ἱκανοὶ ν ἀκούσουν τὸ μήνυμα πού ἔφεραν οἱ Ἀγγελοι, ὅχι μόνο μὲ τὰ αὐτιὰ τους, ἀλλὰ καὶ μὲ τὸ ἐσώτερο εἶναι τους. Ἀναγνώρισαν τὴν ἀλήθεια τοῦ μηνύματος, γιατὶ τοὺς ἔδωσε ζωή, τοὺς ἔδωσε χαρὰ καὶ ἐλπίδα- καὶ βρήκαν τὸν Χριστό.

Καὶ γιατὶ εἶναι σημαντικὴ ἡ ἐνσάρκωση, ἐὰν δεν ἔχει σχέση μὲ τὴν Ἀγάπη τοῦ Θεοῦ; Καὶ ἀποκαλύφθηκε σ' ἐμᾶς μὲ ἔνα τέτοιο τρόπο πού ὀλόκληρη ἡ ἀγάπη μπορεῖ ν' ἀποκαλύψει τὸν ἑαυτὸν τῆς σὲ μᾶς. Παραδομένη, εὐάλωτη, ὀλοκληρωτικὰ μέσα στά ὅρια τῆς δικῆς μας δύναμης, ὥστε νά μποροῦμε νά τὴν καταστρέψουμε καὶ νά τὴν πονέσουμε. Αὐτὸ τὸ Βρέφος τῆς Βηθλεέμ εἶναι ἡ τέλεια εἰκόνα τῆς ἀγάπης, τῆς ἀγάπης ὡς δωρεᾶς, ποὺ ἵσως ἔγινε ἀποδεκτὴ ἀπὸ κάποιους ἀλλὰ βέβαια, ὅπως γνωρίζουμε, ἀπὸ κάποιους ἄλλους ἀπορρίφθηκε.

Καὶ αὐτὸ εἶναι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεὸς μᾶς δημιουργησε μὲ τὴν προοπτική νά ἡμασταν ἱκανοὶ νά ἀναδειχθοῦμε οἱ- μὲ ὅλο Του τὸ εἶναι- ἀγαπημενοι Του. Καὶ γιαυτὸ ἀπεδέχθη ἐκ προοιμίου τὴν Σταύρωση, γιατὶ μᾶς ἔδωσε τὴν ἱκανότητα νά ἀπορρίψουμε τὴν ἀγάπη Του. Τὸ βλέπουμε αὐτὸ τώρα πραγματωμένο στόν Χριστό, στὴν Ἐνανθρώπηση, στό δι τὸ ὁ Θεὸς γίνεται "Ἀνθρωπος.

Τὸ Εὐαγγέλιο ἀναφέρει ἐπ’ αὐτοῦ ὅτι λίγοι ἀνταποκρίθηκαν στήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, οἱ περισσότεροι τὸν προσπέρασαν καὶ πολλοὶ κραύγασαν «Σταύρωσον αὐτόν! Σταύρωσον αὐτόν!» Καὶ τοῦτο γιατὶ τὸ μήνυμα τῆς ἀγάπης, αὐτῆς τῆς ἀγάπης πού ἀφορᾶ τὴν Θεϊκή ἀγάπη, ὅλη αὐτὴ ἡ ὄλοκληρωτικὴ προσφορὰ Του ἡταν κάτι πολὺ μεγάλο γι’ αὐτούς. Ἐπρεπε νά ἔξαφανισθεῖ γιά χάρι τῆς ἰδιοτέλειας, γιά χάρι μιᾶς περιορισμένης ἀγάπης, ἢν βέβαια αὐτὴ μπορεῖ νά δύνομασθεῖ ἀγάπη.

“Ἄσ προσπαθήσουμε λοιπὸν νά διδαχθοῦμε ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους πού ἥσαν ἐκεῖ. Ἀπὸ τὴν Μητέρα τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν τέλεια ἐλευθερία της στό νά προσφερθεῖ, καὶ τὴν τέλεια γενναιοδωρία της στόν τρόπο πού τὸ ἔπραξε. Τὴν τέλεια ἱκανότητά της να πιστεύει, νά ἐμπιστεύεται τὸν Θεὸν μὲ κάθε κόστος καὶ κάθε διακινδύνευση. Ἄσ σκεφθοῦμε τὸν Ἰωσὴφ μεταξὺ θαυμασμοῦ καὶ ἀμφισβητήσης. Καὶ ὅταν βρεθοῦμε στήν ἴδια καταστάση, ἀς μὴν συγκεντρωθοῦμε μόνο στήν ἀμφιβολία μας, ἀλλὰ ἀς κοιτάξουμε μὲ ἔκπληξη στὸ ἀδύνατο. Κατὰ ἔνα ἀκατανόητο τρόπο, αὐτή εἶναι ὁ θεϊκή λογική μέσα στά ἀνθρώπινα.

Καὶ τότε, ἐμπρός, ἀς μάθουμε, ὅταν ἀντικρίζουμε τὸν κόσμο πού μᾶς περιβάλλει, σκοτεινὸ καὶ μυστηριώδη, τόσο βαθὺ καὶ τόσο τρομακτικό, συνάμα ὅμως καὶ τόσο γοητευτικό, - ἀς μάθουμε νά τὸν κοιτάζουμε μὲ

θαυμασμό. “Οχι νά ἐκδίδουμε ἀφορισμούς, ἀλλὰ νά τὸν κοιτάζουμε. Νά τὸν κοιτάζουμε τόσο βαθιά, μέχρις ὅτου νά δοῦμε τὸ βάθος καὶ τὸ νόημα τῶν πραγμάτων. Καὶ αὐτὸ στὸ τέλος τέλος μποροῦμε νά τὸ κάνουμε μόνο ἢν μάθουμε νά ἔχουμε ἀγνὴ καρδιά, ἢν ἔξαγνισουμε τὸν ἑαυτὸ μας ἀπὸ τὸν ἔγωισμό, ἀπὸ τὸ μῆσος, ἀπὸ ὅτιδήποτε λειτουργεῖ ὡς σκοτάδι στήν ψυχὴ μας καὶ στήν ζωὴ μας.

Καὶ ἐπίστης τότε, ἀργὰ ἡ γρήγορα, ἢ μᾶλλον κατὰ διαιστήματα, θὰ βρισκόμαστε πρόσωπο μὲ πρόσωπο μὲ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ποὺ θὰ μᾶς προσφέρεται λεπτή, εὐάλωτη, περιμένοντας ἀπὸ μᾶς κάποια ἀνταπόκριση. Ἐμπρός, λοιπόν, ἀς δώσουμε τότε αὐτὴν τὴν ἀνταπόκριση.

‘Ἀλλὰ αὐτὴ ἡ ἀνταπόκριση ἀπαιτεῖται νά δοθεῖ ὅχι μόνο στὸν Θεὸν, τὸν ὅποιο δέν βλέπουμε, ἀλλὰ καὶ στὸν καθένα πού μᾶς περιβάλλει, γιατὶ ὁ Χριστὸς μᾶς εἶπε « ὅτι ἔχετε πράξει σὲ ἔνα ἀπ’ αὐτούς, τὸ ἔχετε πράξει σ’ Ἐμένα» Πού σημαίνει πώς μὲ τὸ νά ἀγαπάμε στέρεα, δραστήρια, γενναιόδωρα, μὲ κόστος, αὐτούς πού μᾶς ἔστειλε ὁ Θεός, αὐτούς πού συναντοῦμε στήν ζωὴ, μποροῦμε νά κάνουμε δική μας ἐκείνη τὴν ἀγάπη, τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Ἀμήν.

Μετάφραση
Νίκου καὶ Λένας Γκουράρου

“ΑΓΙΑ ΖΩΝΗ”

Περιοδική ἔκδοση I.N. Αγ. Ζώνης Πατησίων - ΙΕΡΑΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

Έκδοτης: I.N. Αγ. Ζώνης • www.agiazoni.gr

Υπεύθυνος: Αρχιμ. Ἀνθίμος Ἡλιόπουλος

Αγίας Ζώνης 27Α, ΑΘΗΝΑ 11352 • τηλ.: 210 8674250 • ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ 2007, Αριθ. Φυλ. 8

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ - ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΔΕΚΤΕΣ

Έκδοτική Παραγωγή: ΛΥΧΝΙΑ, ΥΙΟΙ Θ. ΒΓΟΝΤΖΑ Α.Ε.
Ανδραβίδας 7, 136 71 Χαμόδιυλο ΑΧΑΡΝΩΝ • Τηλ.: 210. 34.10.436

Κάποια Χριστούγεννα βιωμένα μέ «άλλο» τρόπο

... **Ε** να άλλο μυστικό τώρα θά σᾶς πῶ. Τίς νύκτες έπικοινωνῶ τηλεφωνικῶς μ' ἔναν ἀγιορείτη ἀσκητή. Αὐτός μελετάει πολύ τούς Πατέρες καὶ μοῦ ἔξηγεῖ πολλά πράγματα. Συζητοῦμε πνευματικά ζητήματα. Τρέλα, τί νά σᾶς πῶ! ...Αὐτό ἔγινε καὶ σήμερα πρώι πρωί, δηλαδή νύχτα στίς τρεῖς. Οἱ καμπάνες χτυποῦσαν ἐκείνη τήν ὥρα πού συνομιλούσαμε. Ἐπί μισή ὥρα κουβεντιάζαμε πάρα πολύ ώραῖα πράγματα. Εἰλικρινά, μεγάλη χαρά αἰσθάνθηκα, μεγαλύτερη ἀπ' ὅ,τι μπορῶ νά σᾶς ἐκφράσω. Δόξα Σοι ὁ Θεός!. Ἐνῶ λέγαμε αὐτά τά πνευματικά, μοῦ λέει:

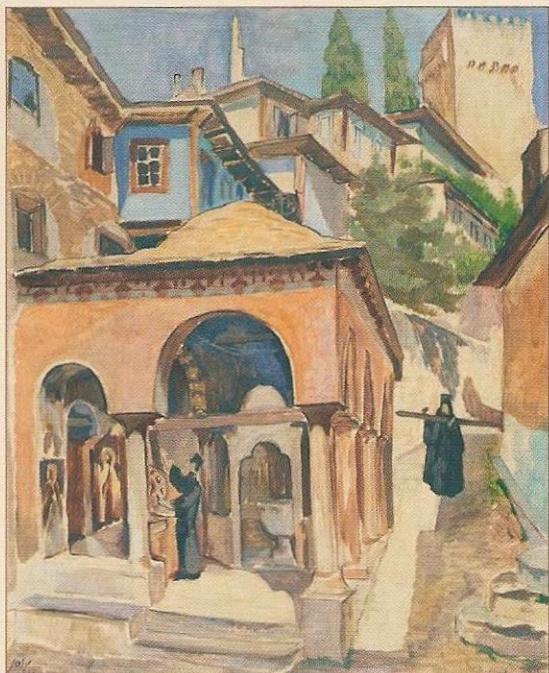
- Χτυπάει ἡ καμπάνα γιά τήν ἐκκλησία καὶ τρέχω νά προλάβω.

Τοῦ λέω:

- Γέροντα, μή μ' ἀφήνεις!

- Μετά χαρᾶς μοῦ λέει. Ἐλα νά πᾶμε στήν ἐκκλησία, νά εἴμαστε μαζί, νά βλέπομε τά μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ, τήν Θεία Λειτουργία, τήν χάρη τοῦ Χριστοῦ. Ἐλα, δέν ύπάρχει ἀπόσταση ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ήμῶν. Καμία ἀπόσταση!

Καὶ “πῆγα” μαζί του στήν ἐκκλησία. “Ολες τίς ὥρες μαζί του προσευχόμουνα. Ἐβλεπα ὅλες τίς ιερές καὶ ἄγιες εἰκόνες, τίς λαμπάδες, τά κεράκια, τά καντηλάκια νά τιτσιρίζουν. Ἐβλεπα τούς ιερεῖς νά λειτουργοῦν μεταρσιωμένοι. Ήταν γεμάτη ἡ ἐκκλησία ἀπό ἀσκητές κι ὅλοι εἶχαν μεγάλη χαρά μέσα τους καὶ ψάλλανε: “Δεῦτε ἵδωμεν πιστοί πού ἐγεννήθη ὁ Χρι-

στός... ‘Η Γέννησίς σου... ‘Η Παρθένος σήμερον... Χριστός γεννᾶται δοξάσατε...’” Στό “Μετά φόβου Θεοῦ” πῆγε νά μεταλάβει. Δίπλα του κι ἐγώ, μέ τή χάρη τοῦ Κυρίου, συγκινημένος. Συγχωράτε με πού σᾶς τά λέγω. Ἐβλεπα ὅλους τούς ἀδελφούς νά δέονται. Αἰσθάνθηκα μεγάλη ἀγαλλίαση. “Ο,τι ἔβλεπαν ἐκεῖνοι, ἔβλεπα κι ἐγώ. Μά ἦταν πνευματική πανδαισία αὐτή ἡ Λειτουργία μέ τούς ἀγίους ἀσκητές, τίς χαρούμενες ψυχούλες πού τά αἰσθανόντουσαν ὅλα, πού ἐζούσανε τήν ἑօρτή τῶν Χριστουγέννων! Τήν ἐζούσανε! Πῶς θά ἥθελα νά ἥσασταν κι ἐσεῖς, ν' ἀκούγατε τά λόγια πού λέγανε!

‘Απόσπασμα ἀπό τό βιβλίο «Βίος καὶ λόγοι τοῦ π. Πορφυρίου»
Έκδοσις. Τερά Μονή Χρυσοπηγῆς
Χανιά 2003

‘Αγίου Ιωάννου τοῦ Χρυσοστόμου

Το ἄστρο τῆς Βηθλεέμ

Ο αγιος Ιωάννης ὁ Χρυσόστομος (344 - 407 μ.Χ.) στήν ̄κτη ὄμιλία του στό κατά Ματθαῖον εὐαγγέλιον, τονίζει:

«Διότι βεβαίως δέν ἦταν αὐτό ἔνα ἀπό τα πολλά ἄστρα, μᾶλλον δέν ἦταν κάν ἄστρο, ὅπως ἐγώ τουλάχιστον νομίζω, ἀλλά κάποια ἀόρατη δύναμη που πήρε αὐτή τήν μορφή».

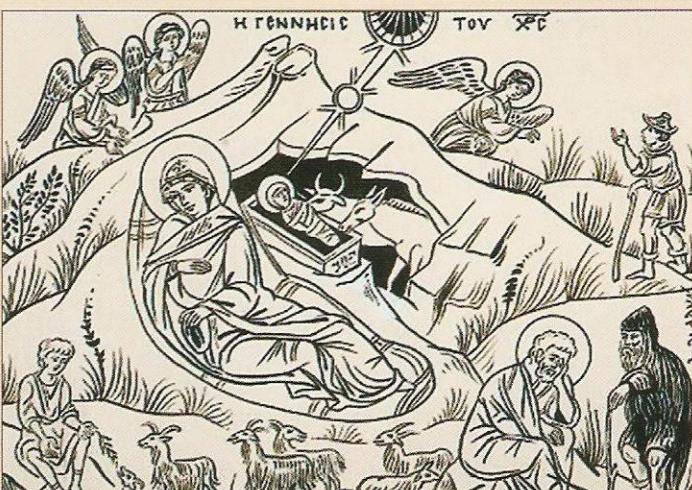
Στή συνέχεια, ἀναπτύσσει τέσσερα λογικά ἐπιχείρηματα, μέ τά ὅποια ύποστηρίζει, δτι δέν ἐπρόκειτο περί ἄστρου, ἀλλά γιά μία ύπερ-φυσική δύναμη:

«Ἐδινε τήν ἐντύπωση αὐτή, (δτι ἦταν ύπερ-φυσικό φαινόμενο)

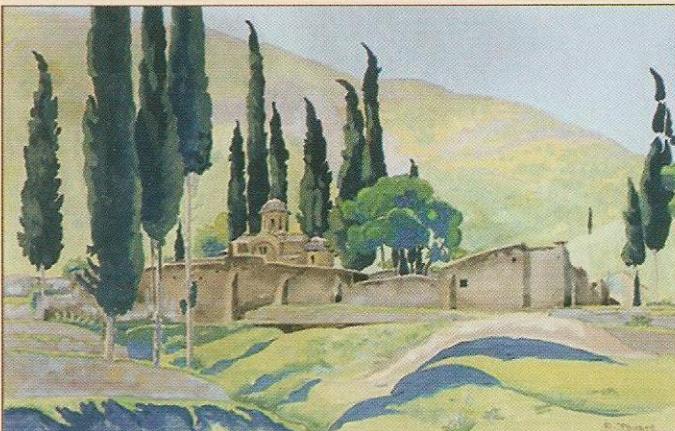
Πρῶτον, ἀπό τήν πορεία του. Διότι δέν ύπάρχει, δέν μπορεῖ νά ύπάρχει κάποιο ἄστρο που νά ἀκολουθεῖ αὐτήν τήν ὁδό· ἀλλά κι ἂν ἀκόμα ἀναφέρεις τόν Ἡλιο ἢ τήν Σελήνη, ἢ ὅλα τά ἄστρα, τά βλέπουμε νά ἀκολουθοῦν πορεία ἀπό τά ἀνατολικά πρός τά δυτικά· αὐτό ὅμως κατευθυνόταν ἀπό βορρᾶ πρός νότο· διότι αὐτή εἶναι ἡ θέση τῆς Παλαιοτίνης σέ σχέση μέ τήν Περσική χώρα.

Δεύτερον, αὐτό εἶναι δυνατόν νά τό ἀντιληφθεῖ κανείς καί ἀπό τό χρονικό διάστη-

μα (τῆς ἐμφάνισής του). Δηλαδή δέν φαινόταν κατά τήν νύκτα, ἀλλά μέρα-μεσημέρι, ἐνῷ ἔλαμψε ὁ Ἡλιος· πράγμα τό δόποιο δέν εἶναι χαρακτηριστικό τῆς δύναμης ἐνός ἄστρου, ἀλλά οὔτε καί τῆς Σελήνης· αὐτή λοιπόν πού ύπερέχει τόσο πολὺ ἀπό ὅλα τά ἄστρα, μέ τήν ἐμφάνιση τού ἡλιακοῦ φωτός, ἀμέσως κρύβεται καί ἔξαφανίζεται. Αὐτό (τό ἄστρο) δέ μέ τήν ύπερβολική δική του λαμπρότητα ἐνίκησε ἀκόμη καί τίς ἡλιακές ἀκτίνες, ἀφοῦ ἀποδείχθηκε λαμπρότερο ἀπό ἐκεῖνες καί ἔλαμψε πιό ἔντονα μέ τόσο φῶς.

λαιστίνη φαινόταν δτι τούς καθοδηγοῦσε· δταν ὅμως ἔφθασαν στά Ιεροσόλυμα, κρύφθηκε ἔπειτα πάλι δταν ἀφήσαν τόν Ἡρώδη, ἀφοῦ τοῦ ἔξήγησαν τόν λόγο γιά τόν δόποιον ἥρθαν καί ἐπρόκειτο νά φύγουν, ἐμφανίστηκε ξανά· γεγονός τό δόποιο δέν ἔχει νά κάνει μέ τήν κίνηση τῶν ἄστρων, ἀλλά μέ κάποια ἔλλογη δύναμη. Οὔτε βεβαίως εἶχε κάποια ἴδιαίτερη πορεία, ἀλλά δταν ἔπρεπε νά πορευτοῦν αὐτοί τούς καθοδηγοῦσε· δταν ἔπρεπε νά σταματήσουν, στεκόταν, φροντίζοντας πάντα γιά ὅτι ἦταν

ἀναγκαῖο· ὅπως ἀκριβῶς καὶ ὁ στῦλος τῆς νεφέλης πού ἔστηνε καὶ ἔστηκων τό στράτοπεδο τῶν Ἰουδαίων (στήν πορείᾳ τους στήν ἔρημο), ὅταν χρειαζόταν.

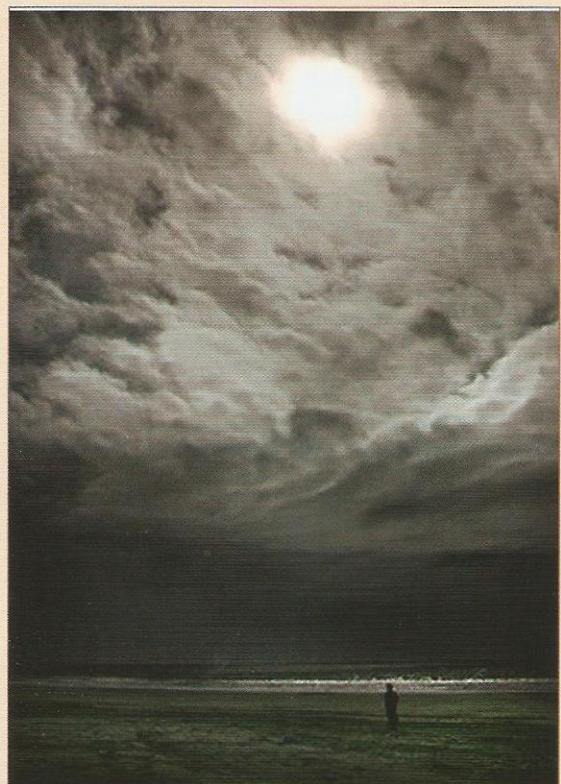
Τέταρτον, ἀπό τόν τρόπο πού ἔδειχνε θά μποροῦσε νά τό ἀντιληφθεῖ κανείς αὐτό ξεκάθαρα. Διότι δέν ἔδειχνε τόν τόπο μένοντας ἐπάνω· οὕτε βέβαια ἡταν δυνατόν σ αὐτούς (τούς Μάγους) ἔτσι νά τό ἀντιληφθοῦν· ἀλλά τό ἔκανε αὐτό κατεβαίνοντας κάτω. Μάθετε λοιπόν ὅτι τόπο τόσο μικρό καὶ ὅσον εἶναι φυσικό νά κατέχει μία καλύβα, πολύ περισσότερο δέ ὅσον τόπο εἶναι φυσικό νά κατέχει τό σῶμα μικροῦ παιδιοῦ, δέν ἡταν δυνατόν καὶ σέ ἄστρο ἀκόμη νά τό γνωρίζει. Ἐπειδή βεβαίως ἡταν ἀπειρο τό ὑψος, δέν μποροῦσε ἔτσι

νά ἐπισημάνει τόπο στενό καὶ νά τόν κάνει γνωστό σέ ὅσους ἥθελαν νά τόν δοῦν. Καὶ αὐτό μπορεῖ κανείς νά τό ἀντιληφθεῖ καὶ ἀπό τήν Σελήνη, ἡ ὁποία ἀν καὶ ὑπερτερεῖ τόσο ἀπό τά ἄστρα, σ ὅλους πού κατοικοῦν στήν οἰκουμένη, καὶ πού εἶναι διασκορπισμένοι σέ τόσο μεγάλο γεωγραφικό πλάτος, σ ὅλους φαίνεται ὅτι εἶναι κοντά. Πῶς λοιπόν τό ἄστρο, πές μου, ἔδειχνε τόπο τόσο στενό τής φάτνης καὶ τής καλύβας, ἐάν δέν κατέβαινε κάτω, ἀφήνοντας τό ὑψος ἐκεῖνο, καὶ δέν στεκόταν πάνω ἀπό τό κεφάλι τοῦ παιδιοῦ; Αὐτό βεβαίως ὑπονοώντας καὶ ὁ εὐαγγελιστής ἔλεγε: «ἰδού, τό ἄστρο ὁδήγησε αὐτούς, μέχρις ὅτου ἥλθε καὶ στάθηκε πάνω ἀπό τό σημεῖο ὅπου ἡταν τό παιδί».

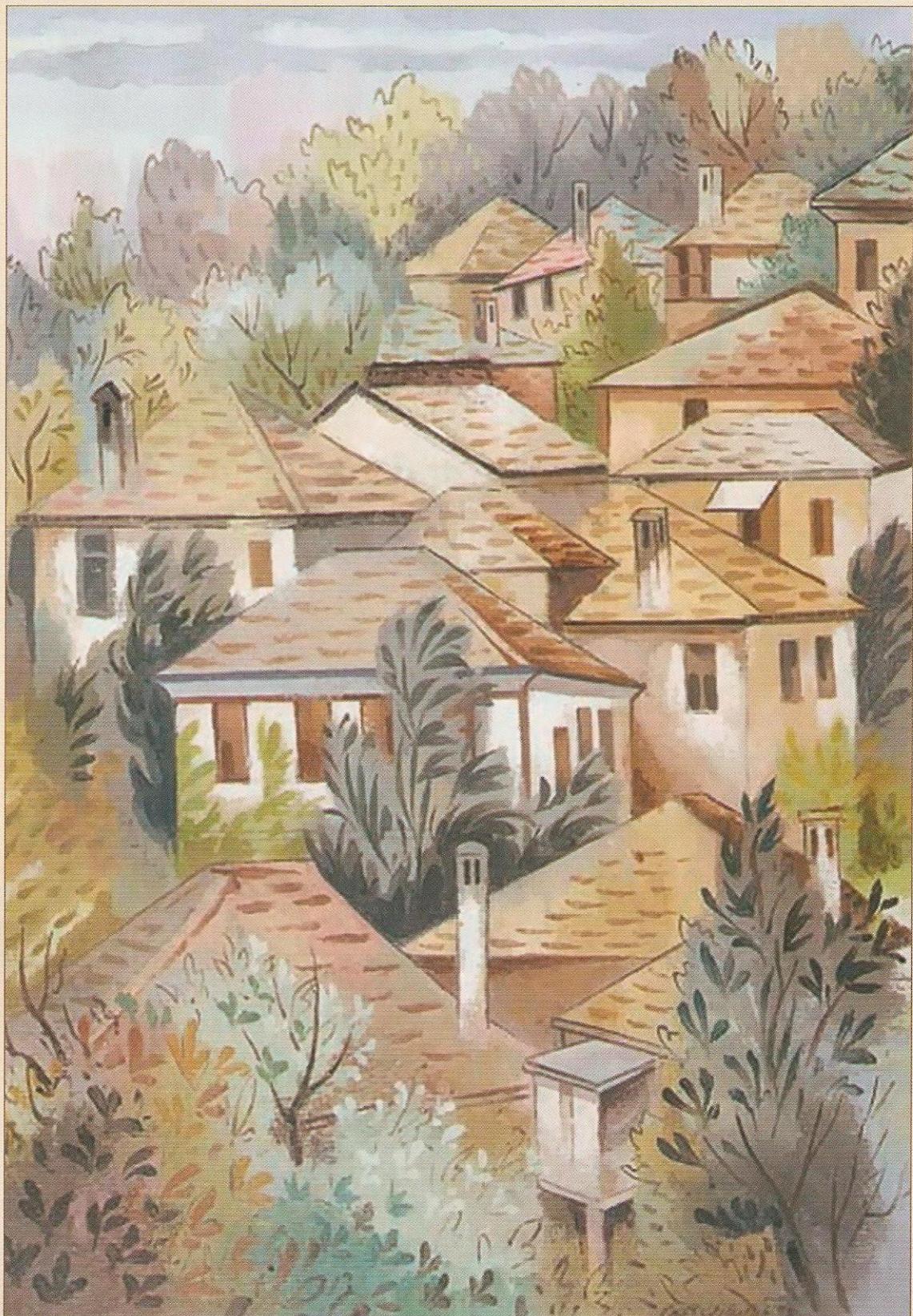
Χριστούγεννα

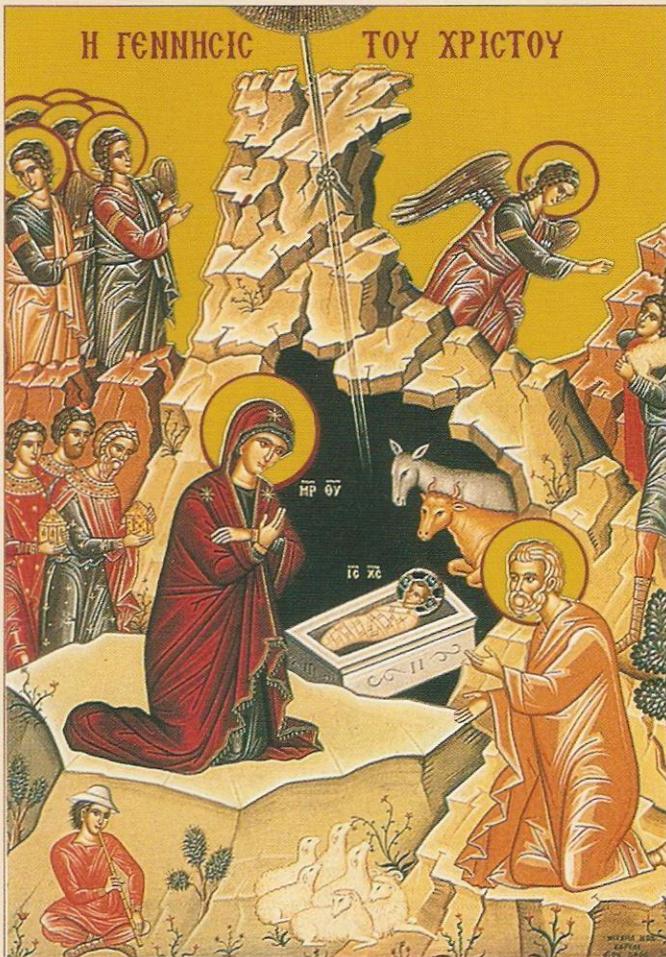
Εάν τό Πάσχα είναι ή λαμπρότατη τοῦ Χριστιανισμοῦ ἑορτή (1), τά Χριστούγεννα βεβαίως είναι ή γλυκύτατη καί συγκινητικωτάτη, καί διά τοῦτο ἀνέκαθεν ἐθεωρήθη ως οὐκογενειακή κατ' ἔξοχήν ἑορτή. Ἐν τῇ Εσπερίᾳ δέ τά κατ' αὐτήν ἀνεπτύχθησαν καί διετυπώθησαν ὅντως, ὡστε προσέλαβεν ἰδιόρρυθμόν τινα τύπον, καί ἥθη, ἔθιμα καί παραδόσεις ἰδιαίτεραι πρός αὐτήν συνεκροτήθησαν (2) καί ἐπ' αὐτῆς ἀντεπέδρασαν. Ὁλόκληρον φιλολογίαν ἀποτελοῦσι τά λεγόμενα Contes de Noël, τά Χριστουγεννιάτικα δηλ. παραμύθια, ὧν τινα ἔξοχων συγγραφέων ἔργα είναι

ώραιότατα, βιβλιοθήκην δέ ὄλόκληρον δύνανται νά γεμίσωσι τά κατ' ἔτος ἐκδιδόμενα Christmas Numbers, τά ἔκτακτα δηλ. φυλλάδια τῶν εἰκονογραφημένων περιοδικῶν (3)} τά δημοσιευόμενα ἐπί τῇ ἑορτῇ τῶν Χριστουγέννων, μετά καλῶν εἰκόνων καί ποικιλωτάτης τερπνῆς υἱης. Οὐδέν δέ ἀπορον ἄν ἐν τῇ Δύσει Ἰδίως ἀνεπτύχθη ἡ ἑορτή αὕτη, διότι ἐκ τῆς Δύσεως ἔχει ἄν δχι τήν ἀρχήν, τουλάχιστον τήν τάξιν καί τήν σύστασιν. Γνωστόν ὄτι πρῶτος ὁ θεῖος Χρυσόστομος, «έλθόντων τινῶν ἀπό τῆς Δύσεως καί ἀπαγγειλάντων», ἐκανόνισε τήν ἑορτήν ταύτην ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ, ὅτε, κατ' αὐτὸν τόν μῆνα Δεκέμβριον τῇ ιε', ἔχειροτονήθη πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, περὶ τά τέλη τοῦ δ' αἰῶνος. Διότι, φαίνεται, ἔως τότε ἐπεκράτει σύγχυσις, καί ἐωρτάζετο μέν κατά τόπους ἡ Χριστοῦ Γέννησις, ἀλλ' ἐτέλουν τήν ἑορτήν ἄλλοι ἄλλοτε καί δεν συνεφώνουν περὶ τῆς ἡμέρας. Ἡ Δυτική Ἐκκλησία εἶχεν ὄριστει ἀπ' ἀρχῆς τήν κε' τοῦ Δεκέμβριου καί τήν ἡμέραν ταύτην ἔταξεν ἐν τῇ Ἀνατολῇ ὁ ἵερος Χρυσόστομος.

Οὐχ ἥπτον ὅμως ἡ Χριστοῦ Γέννησις ἐτιμᾶτο ἔκπαλαι ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ, οἱ μέγιστοι δέ τῶν Πατέρων, οἵτινες ἔζησαν κατά τήν Δ' ἐκατονταετηρίδα, τόν χρυσοῦν ἐκεῖνον αἰῶνα τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, ὧν πολλοί είναι κατά τι ἀρχαιότεροι τοῦ Χρυσορρήμονος διδασκάλουν, συνέθεσαν πανηγυρικούς καί ἔγκωμιαστικούς λόγους πρός τιμήν τῆς ἡμέρας. Τό δημοτικώτατον ἐκεῖνο ἄσμα, τό «Χριστός

γεννινᾶται, δοξάσατε, Χριστός ἐξ οὐρανῶν, ἀπαντήσατε, Χριστός ἐπί γῆς, ύψωθητε», εἶναι κατά λέξιν ἡρανισμένον ἐκ τοῦ πανηγυρικοῦ τοῦ ιεροῦ Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ, τοῦ καὶ Θεολόγου ἐπικαλουμένου. Ἐκ πανηγυρικοῦ λόγου ἐλήφθη ἐπίστης καὶ τὸ ἔξαποστειλάριον τής ἑορτῆς. «Ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἐξ ὑψous ὁ Σωτήρ ἡμῶν ἀνατολή ἀνατολῶν..» Ἡ τελευταία αὐτή φράσις, ἔχει τό προνόμιον, ώς ἥκουσα, νά ἐμπινέη μέγαν ἐνθουσιασμόν εἰς τούς ἀτυχήσαντας μέν περὶ τήν γλῶσσαν, Ἐλληνας δέ τήν καρδίαν καὶ τό φρόνημα ἀδελφούς ἡμῶν τῆς Καισαρείας καὶ Καππαδοκίας, εὐλόγως καυχωμένους καὶ λέγοντας(4) ὅτι «ἔξ Ἀνατολῆς τό φῶς».

Ἐπειδή δέ περὶ πανηγύρεων καὶ ἐγκω-

μίων ὁ λόγος, δέν δύναμαι νά λησμονήσω τούς προσφιλεῖς μοι ἀσματογράφους, καὶ νά μή ἀποτείνω τόν φόρον τοῦ θαυμασμοῦ μου εἰς πάντας μέν τούς ποιητάς τῶν διαφόρων τῆς ἑορτῆς ὕμνων, ἀλλ’ ἵδιως εἰς τούς συνθέτας τῶν δύο αὐτῆς Κανόνων, τόν ιερόν, λέγω, Κοσμᾶν, ποιητήν τοῦ α Κανόνος, οὐ νή ἀρχή «Χριστός γεννινᾶται, δοξάσατε...» (5), καὶ τόν πολύν Ίωάννην τόν Δαμασκηνόν, ποιητήν τοῦ β' Κανόνος, οὐ νή ἀρχή «Ἐσωσε λαόν...»(5). Ο β' οὗτος Κανών, συγκείμενος ὅλος ἐκ δωδεκασυλλάβων Ιαμβικῶν στίχων (καθότι τό μέλος δέν ἐπιτρέπει τρίβραχυν οὐδ' ἀνάπαιστον ἐν οὐδεμίᾳ τῶν διποδιῶν χώρα), ἔχει ώς ἀκροστιχίδα τό ἡρωοελεγενίον τοῦτο ἐπίγραμμα:

Εύεπίης μελέεσσιν ἔφύμνια ταῦτα λι-
γαίνει

Ὕλα Θεοῦ, μερόπων εἶνεκα τικτόμενον

Ἐν χθονί, καὶ λύοντα πολύστονα πήμα-
τα κόσμου

Ἄλλ ἄνα, ῥητῆρας ῥύεο τῶν δε πόνων.

Καὶ ἐκ τοῦ πρώτου Κανόνος παραθέτω
ἐπίσης τρία κατά σειράν τροπάρια τῆς ή'
ώδης. Καὶ τά τρία ἀναφέρονται εἰς τήν προ-
σκύνησιν τῶν Μάγων, ἀλλ ἐν μέν το α' καὶ
γ' εὐφυῶς ἀντιπαραβάλλεται αὕτη πρός
τήν αἰχμαλωσίαν Βαβυλῶνος, ἐν δέ το β'
γίνεται εὐγλωττος ὑπαινιγμός εἰς τόν ψαλ-

Ἐν μόνον ἀσμα θά παραθέσω ἐκ τοῦ Ἱαμ-
βικοῦ τούτου Κανόνος ώς δεῖγμα τοῦ ὅλου:

Λύμην φυγοῦσα, τοῦ θεοῦσθαι τῇ πλάνῃ,
Ἄληκτον ὑμνεῖ τόν κενούμενον Λόγον
Νεανικῶς ἀπασα, σύν τρόμῳ κτίσις.
Ἄδοξον εὔχοις, δειματουμένη φέρειν
Ρευστή γεγῶσα, κάν σοφῶς ἐκαρτέρει.

μόν «Ἐπί τῶν ποταμῶν Βαβυλῶνος ἐκεῖ
ἐκαθίσαμεν...»(5). Τά τρία τροπάρια ἔχου-
σιν ώς ἔξῆς:

Ἐλκει Βαβυλῶνος ἡ θυγάτηρ παῖδας
δορυκτήτους Δαυΐδ, ἐκ Σιών. Ἐν αὐτῇ, δω-
ροφόρους πέμπει δε μάγους παῖδας, τήν
τοῦ Δαυΐδ θεοδόχον θυγατέρα λιταιεύσο-
ντας. Διό ἀνυμνοῦντες ἀναμέλψωμεν, εὐλο-

γείτω ἡ κτίσις πᾶσα τὸν Κύριον, καὶ ὑπερψυχούτω, εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Οργανα παρέκλινε τὸ πένθος φόδης· οὐ γὰρ ἥδον ἐν νόθοις οἱ παιδεῖς Σιών, Βαβυλῶνος λύει δέ, πλάνην πᾶσαν καὶ μουσικῶν, ἀρμονίαν Βηθλεέμ ἔξανατείλας Χριστός· διὸ ἀνυμνοῦντες ἀναμέλψωμεν. Εὐλογείτω ἡ κτίσις πᾶσα τὸν Κύριον, καὶ ὑπερψυχούτω, εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Σκῦλα Βαβυλῶν τῆς
Βασιλίδος Σιών, καὶ
δορύκτητον ὅλβον
ἔδέξατο, θησαυροὺς
Χριστός, ἐν Σιών
δὲ ταύτης, καὶ
Βασιλεῖς σὺν
ἀστέρι ὁδηγῷ,
ἀστροπολοῦντας
ἔλκει· κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Καὶ κατά τὴν
ἐννοιαν καὶ κατά
τὴν γλῶσσαν τὰ ἀνω-
τέρω παρατεθέντα ἀπο-
σπάσματα, ἀδιστάκτως
φρονῶ, ὅτι εἶναι ἐκ τῶν ὡραιο-
τέρων λεκτικῶν καλλιτεχνημάτων πάσης
ἐποχῆς, καὶ τὸ λέγω χάριν ἐκείνων ἐκ τῶν
ἡμετέρων, ὅσοι ἐκ προκαταλήψεως νομί-
ζουσιν ὅτι δέν ἐγράφουντο Ἑλληνικά, κατά
τὸν Ζ' καὶ Η' αἰῶνα, ὑποθέτοντες καλοκα-
γάθως, ὅτι τὰ παρ ἡμῶν τῶν σημειωνῶν
γραφόμενα εἶναι Ἑλληνικά, καὶ ὅτι θ ἀνα-
γνωσθῶσι ποτέ ὡς Ἑλληνικά ὑπό τῶν ἐπι-
γιγνομένων.

Σημειώσεις

1. - 'Ο Παπαδιαμάντης μ' αὐτῇ τῇ φράση ἀναφέρεται στά ἄρθρα του για τό Πάσχα, που δημοσιεύθηκαν τή Λαμπρή τοῦ Ἰδιου χρόνου στήν 1912 έφημερίδα μέ τον ἀρχικό: Π.

2. - Τό κείμενο στήν «Ἐφημερίδα»: συνεκρήθησαν.

3. - Τά παρακολουθοῦσε καὶ τά γνώριζε ὅλα, ὁ Παπαδιαμάντης ἀπ' τό Γραφεῖο τῆς «Ἐφημερίδας», ὅπου ἐργαζόταν ως τακτικός συντάκτης καὶ μεταφραστής. 'Απ' αὐτά τά τεύχη τοῦ ἔδιναν καὶ μετέφραζε πολλά -πολιτικά καὶ ιστορικά τό περισσότερο- ἄρθρα.

'Απ' τά χριστουγεννιάτικα δέ καὶ πασχαλινά τεύχη τῶν περιοδικῶν αὐτῶν παρακολούθησε τίς καλύτερες λογοτεχνικές σελίδες τῆς εὐρωπαϊκῆς φιλολογίας, ἰδίως τῆς Ἀγγλικῆς, πρός τὴν ὅποιαν ἴδιαίτερη, τόν κατεῖχε κλίση. Τά διαβάσματα κι οἱ γνωριμίες ἐκεῖνες στάθηκαν πολύ ἐποικοδομητικές γιά τόν Παπαδιαμάντη.

4. - Τό κείμενο στήν «Ἐφημερίδα»: λέγοντες.

5. - Τ ἀποσιωπητικά κατά δική μου προσήκη (Γιώργος Βαλέτας)

« ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ »

ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΟΠΟΙΕΣ Ο ΙΕΡΕΑΣ ΚΗΡΥΞΤΕΙ ΤΟΝ ΛΟΓΟ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΥΣ ΣΤΗΝ ΗΛΙΚΙΑ

ΔΕΥΤΕΡΑ: Ανάλυση της Αγίας Γραφής
(π. Εμμανουήλ στον Ιερό Ναό μετά τον εσπερινό)

ΤΕΤΑΡΤΗ: Θέματα Ορθοδόξου Πνευματικότητος
(π. Άνθιμος στο αρχονταρίκι μετά τον εσπερινό)

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΝΕΩΤΕΡΟΥΣ ΣΤΗΝ ΗΛΙΚΙΑ

ΚΥΡΙΑΚΗ: ΣΧΟΛΗ ΓΟΝΕΩΝ:
Θέματα ζωής υπό το φώς της Θείας Λειτουργίας
(π. Άνθιμος στο αρχονταρίκι μετά τη Θεία Λειτουργία)

ΤΕΤΑΡΤΗ: Πορεία στην Πίστη μέσα από την Σκέψη και την Τέχνη
(π. Άνθιμος στο αρχονταρίκι από 8.30 μμ - 10.30 μμ)

ΣΑΒΒΑΤΟ: Ανάλυση αγιογραφικών κειμένων
(π. Άνθιμος στο αρχονταρίκι μετά
τον εσπερινό από 6.00 μμ - 7.30 μμ)

·Η Γέννησίς σου Χριστέ ό Θεός ήμων.....